

۴۷ فروردین ماه ۱۳۴۷
سه شنبه ۱۷ محرم ۱۳۸۸
۱۶ آوریل ۱۹۶۸

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه (۴۷) فروردین ماه ۱۳۴۷

فهرست مطالب :

- ۵- تصویب صورت جلسه ۳۹ اسفند ۴۶،
- ۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشاورزی مربوط به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی وظایف وزارت کشاورزی و ابلاغ بدولت.
- ۷- طرح گزارشی شور اول کمیسیون آموزش و پرورش راجع به لایحه خدمات اجتماعی زنان.
- ۸- اعلام اصلاح پاره ای از مواد آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی بوسیله آقای مهندس ارفع .
- ۹- اعلام وصول و قرائت يك فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۰- اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات.
- ۱۱- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه.
- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- قرائت تلگرام جوایبه اصل تلگرام بروضه حضور اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر ناست روز ۳۱ فروردین و رفع خطر از وجود شاهنشاه
- ۳- بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر متین -
- مهندس قادر بناه - روحانی - بزشکپور .
- ۴- طرح و تصویب گزارش کمیسیون اصلاحات ایضی و تعاون روستائی مربوط به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی و امداداری سی هکتار از اراضی فاضله الاین بدانشگاه ملی و ارجاع مجدد به مجلس سنا

مجلس ساعت ۱۰ و ده دقیقه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

زنجانی - موسوی مسا کوئی - مهندس پرویز بهبودی
مهرزاد - مهندس معینی زند - دکتر المونی - فروتن .

غائبین بی اجازه - آقایان :

دکتر قهرمان - شاهنده .

غائبین مریض - آقایان :

رضوی - جوانشیر - دکتر غنی - ریگی - قاضی
زاده - مهندس معتمدی .

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

ندیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

دکتر رضوانی - محمدولی - راجورلو - پاینده
مهندس جلالی نوری - نهرانی - صادق سمیعی - شهرستانی
بهتیا - دکتر دادفر - شکبیا - دکتر شریعت - مهندس

عین مذاکرات مشروح پنجاه و سومین جلسه از دوره بیست و دوم قانونگذاری - اداره تندنویسی و مطبوعات

۲- قرائت تلگرام جوابیه واصل تلگرام معروضه حضور

اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بمناسبت روز

۲۱ فروردین و رفع خطر از وجود شاهنشاه

رئیس - این تلگراف از کاخ همایونی به مجلس شورایی ملی مخابره شده است

از کاخ همایونی

جناب مهندس عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورای ملی تلگرام مبنی بر نیایش و ابراز احساسات ضمیمه آنکه بمناسبت واقعه روز ۲۱ فروردین سالروز رفع خطر از ما مخابره نموده اید ملاحظه و موجب خرسندی خاطر گردید توجهات و عناایات مخصوص ما را بعموم نمایندگان مجلس شورای ملی و قاطبه ملت ایران ابلاغ نمایند

۲۱ فروردین ماه ۴۷ شاه

رئیس - تلگرافی که به عرض مبارک رسیده بدین قرار است

پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر

بمناسبت روز بیست و یکم فروردین و رفع خطر از وجود مبارک شاهنشاه از طرف خود و عموم نمایندگان مجلس شورای ملی و قاطبه ملت ایران با خالص نیت و صدق عقیدت دست نیایش بدرگاه خداوند قادر متعال بلند نموده و الا اینکه در چنین روزی وجود مقدس شاهنشاه مخم ما را از گردن حوادث مضمون و محفوظ نگاه داشت و نقشه دشمنان و بدخواهان ایران را بی اثر کرد از مصیبت قلب شکر گذاریم و از درگاه بی نیاز مسئلت داریم بشاهنشاه جوانبخت ایران طول عمر و مزید عزت و سعادت و دوام شهریاری و سلطنت عنایت فرماید تا در سایه همایون این شاهنشاه دل آگاه تحولات عظیمی که بر رهبری ذات مقدس در تمام شئون کشور بوجود آمده بمراحل نهائی خود برسد و ملت ایران بهتر و بیشتر از ثمرات آن برخوردار و دعاگوی شهریار ناجدار خود باشند (احسن)

جان نثار : مهندس عبدالله ریاضی

رئیس مجلس شورای ملی

۳ - بیانات قیبل از دستور آقایان: دکتر متین -

مهندس قادر پناه - روحانی - پیر سگپور

رئیس - نطقهای قبیل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر متین تشریف بیاورند

دکتر متین - جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم

به قومی که نیکی پسندد خدای

دهد - خدای عادل و نیکو برای (احسن) قبلا لازم میدانم سال جدید را که امروز اولین جلسه مجلس شورای ملی است از طرف همکاران عزیزم به شاهنشاه عظیم الشان آریامهر و شهبانوی نیکوکار و خاندان جلیل سلطنتی و ملت نجیب و شاد دوست ایران تبریک عرض کنم و از خداوند بزرگ میخواهم که ملت ایران و نمایندگان مجلس شورای ملی را در خدمت به شاهنشاه آریامهر و کشور ایران مؤید و منصور بدارد (احسن) بنده اولین بار است که در این دور ققنینه و در اولین جلسه سال جدید افتخار این را پیدا کردم که پشت تریبون بیایم و مطالبی بسیار مهم و ارزنده و بزرگ برای ملت ایران که همان روز تاریخی ۲۱ فروردین باشد بسم ملت ایران و نمایندگان شریف مجلس برسانم. ملت های بزرگ، ملت هایی که دارای قومیت و تاریخ کهن هستند و صاحب افتخارات عظیم هستند بدون شک دارای روزهای تاریخی و ارزنده هستند و یکی از آن ملت ها ملت کهنسال ایران است من بتاریخ معاصر ایران مراجعه میکنم یکی از آن روزهای تاریخی روز ۲۴ اسفند تولد رضاشاه کبیر است و با طلوع سلسله پهلوی روز کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ما بر میگردیم بروز ۲۱ آذر ۲۸ مرداد و بالاخص روز تولد شاهنشاه آریامهر و روز ششم بهمن روز انقلاب شاه و ملت و روز ۲۱ فروردین، بنا بر این من خیال میکنم همه نمایندگان و ملت ایران میدانند که عزیز ترین و بزرگترین روز تاریخی ایران روز ۲۱ فروردین است (صحیح است) برای اینکه دشمنان ایران میخواهند انقلاب سفید شاه و ملت و پیشرفتهای ملت ایران و ترقیات و برنامهای را که در پیش داشت با دست یک خائن بیوطن

کهن ایرانی نبود نقش بر آب کنند و سیر ترقی و پیشرفت ملت ایران را سبک بزنند و نمایندگان عزیز ما را باطل و بیسمع ملت ایران میرسانم که روز ۲۱ فروردین بزرگترین روز تاریخی ملت ایران است که پادشاه ما از بزرگترین گردن که بهمرحله نابودی رسیده بود حفظ شدند، بنابراین من باید این دو بیت را بعرض نمایندگان ارجمند برسانم:

دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند

و ندر آن ظلمت شب آب حیاتم دادند

چهارمبارک سحری بود چه فرخنده شبی

آنشب قدر که آن تازه برانم دادند

آنشب، شب ۲۱ فروردین که پادشاه جوانبخت ما،

با قوه دادگستر و ملت دوست ما از بزرگترین گردن میانه

یعنی پیدا کردند، بنا بر این این روز آنقدر ارزنده و

افتخار آمیز است که اگر توجه کرده باشید امروز که

روز ۲۷ فروردین است از روز ۲۱ فروردین در سراسر

ملکت در کلیه مجمع ملی و سازمانهای مختلف مملکتی

مجالس دعا و نیایش برای آنکه پادشاه ما از گردن بزرگی

نجات پیدا کرد برقرار و برقرار شده، به لحاظ تعطیلات

ایام عید مجلس شورای ملی جلسهای نداشت که یکی از

نمایندگان با تعدادی از نمایندگان که کمترین آنها بنده

مستم افتخار این را داشته باشد که از پشت این تریبون

احسان پاک و آرزوی دیرین و قلبی ملت

را که در چنین روزی پادشاه ما از خطر بزرگی سلامت

جان بدر برد و همینطور برای این ملت و برای پیشرفت

ملت و رسیدن این ملت به آرمانهای ملی خودش شب و

روزگار میکنند و سلامت و با قدرت هر چه تمامتر ملت

نجیب ما را به این مقام و آن زندگی که در خور آن هست

در تاریخ و قرون گذشته همیشه این شخصیت و موجودیت

خاص را داشته حفظ کنند و ادامه دهند (بکنفر از نمایندگان

من در مجالس دعا گوئی شرکت کردیم) البته، البته

من ما، خود بنده در حوزه انتخابیه ام بودم و خیال میکنم

که یکی از شهرهایی که مثل تمام شهرهای این مملکت،

تمام نام مراکز استان و روستاها و بخشها مجالس بسیار

بزرگ و عالی و باشکوه و جلال ولی توأم با خلوص نیت توأم

با مهر واقعی شاه دوستی و مهر شاه دستها بسوی آسمان بود و بسوی تاریعتی و پروردگار بزرگ آنکه نگهدارنده این چرخ بزرگ است و آنچه که در این دنیا در فعالیت است

گر نگهدار من آنست که من میدانم

شیشه را در بغل سنگ نکه میدارد

دست بسوی آن پروردگار دراز بود که پادشاه ما

از چنین گردنی نجات پیدا کرد و باز دعا میکردند که

پادشاه ما با عمر بسیار بسیار طولانی و با سلامتی هر چه

تمامتر این کشتی ملت ایران را که در دریای عظیم ترقی

و تعالی در حال پیشرفت به ساحل مقصود و مراد است رهبری

بکنند (انشاء الله) بنده خیال میکنم یکی از خصوصیات زبان

و ادبیات فارسی این است که باستناد خیر الکلام قل و دل

بسیاری از گفتنیها و مطالب در لباس نظم کامل و عالی است و

گویای مطلب است، ما میخواهیم دعا کنیم بجان پادشاه

بجان رهبر خردمند ملت ایران، چه بهتر از این است که

به بهترین شعر و به بهترین نظمی متوسل شویم:

فرو ماندم از لطف چندین کرم

همان به که دست دعا گسترم

جهانت بنگام و فلک بتار باد

جهان آفرینت نگهدار باد

دروغ بتابید حق شاد باد

بر و بوم و اقلیمت آباد باد

خدایا برحمت نظر کرده ای

که این سایه بر خلق گسترده ای

دعاگوی این دولت بنده وار

خدایا تو این سایه پاینده دار

این سایه شاهنشاه ما است که در پرتو وجودش ۲۶ میلیون

مردم نجیب و شاد دوست و وطن پرست در رفاه و آسایش

و در مهد امنیت و عدالت واقعی زندگی میکنند (صحیح

است) این افتخار بزرگ ماست و برای جهانیان که

چنان پادشاهی داریم و چنان رهبر خردمندی داریم که

همیشه و بالاخص در طوفان ۲۶ ساله سلطنت محمدرضا

شاه پهلوی همیشه مملکت ایران را با تدبیر سیاست

با کیاست و با قهر است و با دانش حفظ کرده و این افتخار

ایرانی است که در چنین عصر و زمانی چنین پادشاه داشته‌اند و پادشاهی که بحق شاهنشاه است برای اینکه در دنیا يك شاهنشاه است و آنهم محمد رضا شاه پهلوی است و افتخار میکنیم که رهبر ما محمد رضا شاه پهلوی است ملاحظه بفرمائید در روز ۲۱ فروردین شجاعان شهید مثل دو فرشته، فرشته‌هاست به دو دست دعا نگهدارد، مثل همه ایرانیان يك نهاد که جان و مال و وجودشان را در طول تاریخ در راه شاهنشاه و عظمت شاهنشاهی ایران و بقای این مملکت صرف کرده‌اند این دو استوار شجاع و وطن پرست و شاهدوست مثل دو فرشته در موقع مقتضی و بجا و مناسب آمدند و هدف تیر بیدریغ دشمن خائن و اجنبی پرست مملکت شدند و آماج آن تیرها قرار گرفتند و با بذل جان خود، شاهنشاه ما از گردنبدی نجات پیدا کردند و بحق اگر ما بخواهیم شهیدان این مملکت را در طول تاریخ طبقه بندی نکنیم این کوشش، این دو استوار شهید از شجاعان شماره يك این مملکت هستند (صحیح است) اگر این شجاعت واقعی وطن پرستانه اینها نبود حالا نه از تارک نشان بود نه از تارک نشان این است که من از طرف ملت ایران و اطمینان دارم نمایندگان به این کمتر پس اجازه میدهند که از طرف همه آنها بیرون يك این شجاعان درود بفرستم (صحیح است) و از خداوند بزرگ بخواهم که روح این دو شجاع و این دو شهید واقعی مملکت را قرین رحمت بفرماید، انشاء الله عرض کردم این شجاعان همانطوریکه مثل دو فرشته آمده بودند با خودشان مرتباً زمزمه میکردند که شاهنشاه! من چه دریای تو بریزم که پسند تو بود

سروجان رانثوان گفت که مقداری هست و دیدید در يك برهه‌ای سروجان خود را باختند و ثابت کردند که سروجان اینها برای حفظ جان پادشاه مملکت ارزشی نداشت، بنده خیلی از لحاظ مقام و موقعیت و سواد و معلومات و هر چه حساب بفرمائید کوچکتر از آن هستم که بتوانم ثنا گوی واقعی و ذاکر مناقب واقعی پادشاه خود باشم ولی آنچه که از این کمتر برین آمده‌اند بود که بعضی نمایندگان محترم رساندم و باز هم يك شعر متوسل میشوم:

باش تا صبح دولت بدمد
کاین هنوز از نتایج سحر است
(احسن)

موضوع دیگری که میخواستم در این نطق قبل از دستور بعرض نمایندگان محترم برسانم موضوع تشریف فرمائی میهمان عالیقدر شاهنشاه سلطان حسن دوم پادشاه کشور دوست و برادر و همکیش مسلمان ما است ملاحظه فرمودید نطق متین و محکم و آتشین پادشاه کشور مغرب در جلسه مشترک شورا و سنای و کنفرانسی که با واقعیت هر چه تمامتر در باره رهبر خردمند کشور ما بزبان آمده همه شنیدید ولی اینجا تذکر آ بر عرض میرسانم که ببینید مقام پادشاه ما در کجا قرار دارد پادشاه کشور مسلمان مغرب که میهمان ما است در سراسر نطقش تمام پیشرفت‌های شگرف و ترقیات عظیم و جهش‌های واقعی و امنیت و عدالت و بالاخص پادشاهی که ستاندار سیاست يك قسمت از دنیای امروزی است در همین نطق بوسیله سلطان حسن دوم پادشاه کشور مغرب گفته شده و ستوده شده زهی افتخار به پادشاه ما، زهی در دوستی‌های به پادشاه کشور اسلامی پادشاه کشور مغرب که با واقعیت هر چه تمامتر مقام ارزنده پادشاه ما را در نطقی که در تمام دنیا ترجمه و مخابره شده یکبار دیگر اعلام کردند نمایندگان مجلس ملت ایران از این نطق غرا که توأم با واقعیت کامل بوده از میهمان عالیقدر سلطان حسن دوم پادشاه مغرب سپاسگزاری میکنند.

رئیس - آقای دکتر متین وقت شما تمام شد.
دکتر متین - بنده از دو دقیقه وقت آقای مهندس قادر پناه استفاده کرده و يك جمله را میگویم و تمام میکنم.
مهندس قادر پناه - بفرمائید.
دکتر متین - موضوعی که میخواستم بعرض برسانم و باز با دو بیت شعر عریاض خودم را خاتمه میدهم این است که جناب آقای رئیس نمایندگان محترم بدبختانه و متأسفانه در سال گذشته یکی از عزیزترین رفقای ما یکی از عزیزترین دوستان ما مرحوم دکتر همایون معتمد زبیری با يك خونریزی آبی در گذشت که همه ما را متألم و متأثر کرد و الان در بین ما نیست خداوند به همه شما صحت

سلامت و طول عمر بدهد که هیچ نعمتی بالاتر از صحت و نبض نیست نعمتان مجبولتان الضحت والامان دومین مکار عزیز ما آقای قاضی زاده مورد اصابت يك راننده بیخون و مست واقع شد که بوضع فجیعی از قسمت کمر پایش مجروح شد استخوانهایش شکست و شاید بیش از نهمه در بیمارستان آریاها ما که ریاست محترم مجلس مابستری بودند و بحمد الله صحت و سلامت را باز یافتند سزای بود (یک نفر از نمایندگان - آقای پرفسور عدل توجه نمودند) آقای پرفسور عدل ایشان را معالجه کردند سعیشان مشکور و خداوند ایشان را حفظ بفرماید دومین نماینده ما آقای توسلی است که متأسفانه ایشان در معرض سکنه مغزی دچار شدند و در همان بیمارستان بهزی هستند بنده از رئیس محترم مجلس شورای ملی و نمایندگان پزشک متخصص در رشته‌های مختلف در این صحت مجلس تمنا و استدعا میکنم توجه خاصی از نظر برایت پزشکی و معالجه و اینکه توجه بشود ایشان طیب متخصصی که هم اکنون در حال معالجه ایشان هست نمایند چون در روز خانم محترمش بمن گفت که فرار است به لندن بروند چون يك عمل جراحی در مغز تعیین کرده‌اند و بعقیده من جناب آقای دکتر ضیائی جناب آقای دکتر تبریز اعظم جناب آقای دکتر میر علاء دکتریت منصور دکتر شفیق امین (۲۵، ۲۶ نفر طیب داریم) من تمنا میکنم که يك وزیریتی بفرمائید و اگر قرار است که ایشان عمل جراحی بشوند جناب آقای دکتر ضیائی و جناب آقای رئیس هم توجه بفرمائید که مقدمات این ایشان برای رفتن به سوئیس با زور و يك طبیب شریف بالفری که متخصص مغز هست بنام پرفسور بر مبورک؟ مرا حد شود این رفیق شفیق و این همکار عزیز و ارزنده ما اگر لازم باشد عمل جراحی بکنند تا دوباره با سلامتی بازمانده مملکت بر گردد و خدمتگزار شاهنشاه باشد و در جمع ما باشد من عریاض را با این دو بیت آخری تمام میکنم.

خدایا تو این شاه درویش دوست
که آسایش خلق در ظل اوست

بسی بر سر خلق پاینده دار
به توفیق طاعت دلش زنده دار
(آفرین - احسن)

رئیس - آقای مهندس قادر پناه بفرمائید.
مهندس قادر پناه - با اجازه مقام ریاست محترم مجلس و نمایندگان محترم.
آنچه امروز میخواهم بعرض نمایندگان محترم برسانم ارتباط کامل با ذوب آهن ملی آریا مهر دارد بنده قصد داشتم پس از تشریف فرمائی ملوکانه به اصفهان برای بنیان گذاری ذوب آهن و فولاد عریاض خود را بسمع نمایندگان محترم و دولت برسانم ولی در سال گذشته پس از بر گذاری این روز پر افتخار دو جلسه بیشتر نداشتیم که یکی از آن مجلسات حقاً اختصاص بنمایندگان محترم استان اصفهان داشت که راجع به این روز پر شکوه و افتخاری که نصیبشان شده بود صحبت نمایند و دیگری جلسه فوق العاده بود که نطق قبل از دستور طبق آئین نامه نداشتیم ذوب آهن و فولاد ملی آریا مهر پس از بکار افتادن و بهره برداری وضع اقتصادی ما را که رابطه مستقیم با تکنیک و ماشین دارد زیر و رو خواهد کرد و این دو گرگونی آنچنان خواهد بود که ما ناچار خواهیم شد قسمتی از ادواتی را که خواهیم ساخت بخارج صادر نمائیم.
وقتی ما شیئیمز توسعه پیدا نماید، خود بخود احتیاج به کارگر ماهر و تکنیسین تحصیل کرده برای ساختن، بکار انداختن و تعمیر آن زیاد میشود و اگر هم اکنون ما ب فکر این کادر لازم فنی برای دو یا سه سال بعد نباشیم ناچاریم از افرادی که مهارت کافی ندارند استفاده کنیم و چون این افراد قادر نیستند کار خوب انجام دهند ضرر هنگفتی متوجه دستگاههایی میشود که از وجود این افراد استفاده مینمایند. علاوه بر این مشکلات عدیده برای دستگاهها و مردم بوجود خواهد آمد که نتیجه آن متوقف شدن توسعه ماشینیمز است.
آقایان نمایندگان محترم بیاد دارند که قبل از توسعه هنرستانهای صنعتی در استانها برای تعمیر هر اتومبیل و یا هر ماشین دیگر چقدر در نا راحتی بسر میبردند

و حتی برای پاره ای از تعمیرات جزئی ناچار بودند ماشین مربوط را بتهران بیاورند و یا متخصص برای تعمیر بشهرستانهای مربوط ببرند و باز هم بخاطر دارند بعابت نبودن تکنیسین ماهر، کارخانجات برق شهرستانها را افراد ناوارد و غیر فنی اداره میکردند و همیشه دچار نقائص فنی بود و اغلب شبها مردم در خاموشی بسر میبردند و حتی پاره ای اوقات از تکنیسین های ارزان قیمت خارجی استفاده میشد ولی اکنون در کارخانجات برق متخصصین خوب و ورزیده مشغول خدمت هستند ولی این تحول برای ما خیلی خیلی گران تمام شد.

با دائر شدن هنرستانها در استانهای مختلف مملکت و بیرون دادن فارغ التحصیلان خیره این گونه احتیاجات نامین و احساس کمبود کم و بیش رفع شد و هم اکنون دستگاههای فنی مملکت بدست این فارغ التحصیلان براه افتاده و قسمت اعظم کار مکانیکی و تعمیرات الکتریکی و غیره را بخوبی انجام میدهند.

این تعداد هنرستانها برای زمانی کافی بوده است که ما ذوب آهن و فولاد داشتیم و همچنین شاید حد ظرفیت تربیت فارغ التحصیل هنرستان برای دوره قبل از پروژه ذوب آهن کافی بود ولی اکنون نمیتواند این برنامه قدیمی و هدف قدیمی تر جوابگوی فرطی درخشان این مملکت باشد.

شاهنشاه آریا مهر که پیش بینی های واقع بینانه ایشان زبانزد خاص و عام است در یکی از فرمایشات مشهورشان چنین فرمودند:

نقل از فرمایشات ملوکانه در جلسه شرفیابی رؤسای کمیته های کنگره انقلاب اداری

«تنها از بین بردن بیسوادی کافی نیست خواندن و نوشتن کافی نیست درک مطالب مهمتر است. ایرانی باید درک کند که امروز یا فردا مملکت بچه چیزی احتیاج دارد در چه رشته ای باید فعالیت کند در چه قسمتی باید حتی فداکاری نماید این کافی نیست که ما دانشگاه بسازیم و دانشگاه های موجود را تکمیل بکنیم و مثلاً مطابق برنامه پنج ساله چهارم تعداد دانشجویان

دانشگاههای مملکت را به ۷۰ هزار نفر برسانیم و بیاوریم و دانشجو که در خارج داریم و شاید تعداد آنها به ۳۰ هزار نفر برسد ما صد هزار نفر دانشجو داشته باشیم ما چند برابر این عده متخصص و کارگر حرفه ای لازم داریم که باید از همین انستیتوهای تکنولوژی و مدارس حرفه ای بیرون بیایند زنده از موقعی که کسی فکر بکنند راز موفقیت و پیشرفت این است که ما لایق حرفه مهندسی بدست بیاوریم این برای اجتماع ایران غیر قابل قبول است.

اگر ما صد هزار دانشجوی دانشگاهی داشته باشیم در مقابل ۷۰۰ هزار نفر باید در انستیتوهای تکنولوژی و مدارس حرفه ای ما کار بکنند این نسبت یعنی یک به هفت بین مهندسی و کمک مهندسی و تکنیسین ها تازه محافظه کارانه است.

در جامعه ما ارزش و اعتبار افراد بسته بخدمتی است که بمملکت خود میکنند نه مدرک تحصیلی که در دست دارند بنابراین صاحبان حرفه های مختلف هر کدام متناسب خدمتی که میکنند دارای ارزش هستند.

به این ترتیب ما از هم اکنون باید بفکر تهیه یک حجم از فارغ التحصیلان هنرستانها برای سالهای درخشان ۱۳۵۰ به بعد باشیم و در ظرف ۲۰ سال باید بهترین تکنیسین ها را تربیت نماییم.

بنده اطلاع دارم که ذوب آهن و فولاد آریا مهر در سه دوره بیست هزار نفر تکنیسین تربیت خواهد کرد ولی این تعداد فقط برای برآورد احتیاج ذوب آهن است نه ماشینهایی که از آهن این مملکت بدست خواهد آمد.

در حال حاضر تعلیمات فنی و حرفه ای وزارت آموزش و پرورش به بودجه ای که دارد قادر نیست این برنامه سنگین را عمل نماید و با بودجه موجود باید فقط انتظار داشت که مدارس فعلی را بطور الهم بگرداند.

وظیفه ما نمایندگان گفتن و پیش بینی کردن و راهنمایی کردن است این است که بنده تقاضا دارم این گونه مدارس زیاد شوند و از هر محلی که میسر است به آن کمک گردد تا ضمن ازدیاد تعداد هنرستانها ظرفیت پذیرش محصل آنها نیز اضافه گردد.

نکته قابل توجه دیگر تربیت معلم برای هنرستانها است. بلی تکنیک تهران و دانشکده فنی تهران و دانشکده صنعتی آریا مهر محل بسیار خوبی برای تربیت معلم این هنرستانها است ولی از آنجائیکه کشور بوجود اینگونه مهندسین احتیاج مبرم دارد هر یک از دستگاهها اعم از اختصاصی و بادولتی یا اگر اقترابین قیمت آنها را در اختیار خود بگیرند ولی تعلیمات حرفه ای وزارت آموزش و پرورش بعلت مقررات موجود نمیتواند اینگونه مهندسین را استخدام نماید و هیچ مهندس با تجربه و مطلع هم حاضر نمیشود و فنی نقاضاهای خوب هست وقت خود را به قیمت ارزان بفروشد.

هم اکنون عده ای از مهندسین شاغل در تعلیمات حرفه ای کار خود را عوض نموده و در شرکتهای خصوصی و دولتی که حقوق بهتری میدهند مشغول کار میگردند و با توجه بحقوق بشر نمیتوان به جبر و زور و با طرق دیگر جلوانها را گرفت.

من و آقایان همکاران و نمایندگان محترم خیلی در حال هستیم اینقدر کار در مملکت هست که برای یک مهندس

چندین شغل وجود داشته باشد ولی از طرفی ناراحت کننده تر است که دستگاه تعلیم و تربیت ما مهندس معلم نداشته باشد. باید دست و پل تعلیمات حرفه ای آتقدیر باز باشد که

تواند معلم خوب را بنها حقوق خوب در اختیار بگیرد در این باره جناب آقای نخست وزیر شخصاً باید فکری بفرمایند ایشان تحت رهبری عالیله شاهنشاه آریا مهر قدمهای مؤثر و بلندی در راه ماشینیزم کشور برداشته اند و در اختیارات بنیان گذاری ذوب آهن سهم هستند و ایشان بطور قطع در سرف اولس بازاران فداکار شاهنشاه قرار دارند و بهمین غنای مسئولیت پس از برآورد افتادن ذوب فولاد بهنده ایشان نیز است. این مسئولیت تهیه کادر فنی لازم و کافی برای مملکت است. اگر ایشان شخصاً اقدام نفرمایند و بودجه از برای در اختیار تعلیمات فنی قرار ندهند شاید جریان مناقات مشکل شود و خسارات سنگین تری همانطور که به لسان رسامین برداشته شود.

برای ایشان عرض کنم که در حال حاضر در منطقه کرگان درشت صدی هشتاد زراعتی که میشود مکانیزه

است و مردم کاملاً احساس مینمایند که احتیاج به تکنیسین ماهر برای تعمیر و بکار انداختن ماشین آلات خود دارند ولی بدون شك تعداد دبیلته های فنی هنرستان از تعداد انگشتان دست کمتر است زیرا این جوانان در نقاط دیگر کشور جذب شده اند.

همه این احتیاج را درک و احساس مینمایند که اگر کان نیاز به یک هنرستان صنعتی را دارد و یکی از برنامه های تعلیمات حرفه ای باید دائر کردن مدرسه حرفه ای در کرگان باشد و مردم همه گونه کمک را میسر خواهند کرد.

اصولاً احتیاجات مهاالک عالم در حجم تکنیسین بسیار زیاد است که بطور کلی تکنیسین فنی با فارغ التحصیل هنرستان حلقه تکامل زنجیر مهندسی در سطح عدالی و کارگر ساده در سطح پائین است اکثر این حلقه وجود نداشته باشد. خلاصه ایجاد شده کاملاً احساس شده و مشخص میگردد. دولت باید کوشش کند این حجم هر چه ممکن است بیشتر و قویتر شود تا اثرات نیکوی آن عاید همه مملکت بشود.

رئیس - آقای مهندس قادر پناه وقت جناب عالی تمام شد.

مهندس قادر پناه - دودقیقه اجازه فرمائید.

در خاتمه عرایض با وجود اینکه در جلسه مشترک مجلسین ریاست محترم مجلس سنا بیانات مشروحی افراد فرمودند مهندس همه ملت ایران از تشریف فرمائی اعلیحضرت سلطان حسن دوم میهمان عالیقدر شاهنشاه آریا مهر مسرور بوده و مقدم همه میهمانان اعلیحضرت شاهنشاه آریا مهر را گرامی میدارید (صحیح است - احسنت) زیرا میهمانان شاهنشاه آریا مهر میهمانان ملت ایران هستند و همه رجاء و اتق دارند این دید و بازدیدها اثرات نیکو و پیر برکتی برای کشور عزیز ما در بر خواهد داشت (احسنت).

رئیس - آقای روحانی تشریف بیاورید. روحانی - با اجازه جناب آقای رئیس نمایندگان محترم چون امروز اولین جلسه سال نواست بنده وظیفه دارم که سال نو را خدمت همکاران عزیز و تمام ملت

شریف ایران تبریک و تهنیت عرض کنم و از صمیم قلب آرزو دارم که امسال با اینکه لطف خدایم شامل حال است و از لحاظ برف و باران تا بحال سال خوبی است عاقبتش هم انشاء الله بخیر و خوبی باشد بخصوص که برنامه عمرانی چهارم هم امسال آغاز میشود و برخلاف برنامه سوم که دو سه سال اولش با خشکسالی و سختی روبرو بودیم برنامه چهارم با اوضاع مساعد طبیعی وجهات دیگر هم با برنامه های خوبی که دارد بهتر شروع بکار بکنیم و تحت رهبری شاهنشاه آریامهر پیشوای عالیقدر ملت ایران ما روبرو در خوبی و خوشی و سعادت و رفاه باشیم (انشاء الله) آبادی مملکت مان و استقلالش بطوری که مطلوب است انشاء الله مقهور باشد. بنده توفیق حاصل کردم در دهه دوم فروردین با انومیل از طریق شمال بمشهد مقدس بروم و دعا گو باشم ایام سوگواری در آنجا بودم و واقعاً وضع مشهد و مجالس و اجتماعات از هر جهت بسیار خوب و مناسب بود آقایانیکه این سعادت را داشتند و تشریف حاصل کردند ملاحظه فرمودند و در جراید خواندند لمسال بیش از صد هزار نفر زائر بمشهد رفته بودند و آنچه که دیده میشد بحمد الله وضع عمومی از نظر جا و مسکن ارزاق بخصوص نان و گوشت برخلاف تهران و وضع گوشت که جزء افسانه ها و اسرار شده وضع گوشت در مشهد بسیار خوب بود و فراوان بود و همه راضی بودند بنده گاهگاه و هر وقت سعادت این را دارم که هر موقع پیش میآید به آستان بوسی حضرت رضا (ع) تشریف حاصل میکنم خوشبختانه روز بروز مبینم کارهای عمرانی در آنجا و سایر شهرهای خراسان پیشرفت بسیار خوبی دارد و آنچه جلب توجه میکنند این است که این پیشرفتها با امکاناتیکه در گذشته هم بوده است ناشی از یک همکاری و هماهنگی و ایجاد وحدت و اطمینان و امیدواری روز افزونی است که در مردم بوجود آمده و میآید البته نقش مؤثر اینکار در دست دولت و در آن استان البته استاندار و غالب مأمورین دولت است که واقعاً يك كوشش و علاقه همه جانبه ای بوجود آمده و امیدوارم انشاء الله در سال حاضر توجهی بشود که این موضوع باقی بماند و نتایج بیشتری بدست بیاید عرض کردم من این راه و این سفر را

با انومیل از طریق شمال رفتم از صحرای سبز و مناظر زیبای شمال که انشاء الله همه جای این مملکت این وضع را پیدا بکنند با جاده های آسفالت و بناهای مجلل و زیبا که يك حالتی در مسافرت پیدا میشود گذشتم ولی وقتی این جاده از شاهسند عبور می کند بسیار راه بدو سنگلاخ مواجه میشود که واقعاً ناراحت کننده است و من با همه شکر گزاری و سپاسگزاری و تقدیر وظیفه نمایندگی و ملی دارم که از نظر شهر مقدس مشهد و مرقد حضرت نامن الاثم که مورد توجه همه نمایندگان ملت ایران و شیعیان جهان است ايجاب میکند که همه بخواهیم برای مشهد يك راه قابل عبور ساخته بشود چون مشهد مرکز استان خراسان است، استان وسیعی است که از نظر سیاسی و از نظر اجتماعی و اقتصادی و تاریخی کمال اهمیت را دارد و سزاوار است کسانی که بانجا میروند و بارین افتخار میخواهند نائل بشوند با آرامش خاطر ی داشته باشند نه اینکه در ناراحتی بی حد و حصری باین سعادت نائل شوند وقتی بنده از آن جنگل و از آن گل و سنگ و ناراحتی می گذشتم از صاحب انومیل و راننده ای که بود جداً خجالت میکشیدم و شرمند میشدم فکر میکردم شاید قصد این است که این قسمت از راه را کارش را متوقف گذاشته اند تا عبور از هفت خوان رستم از میان ندران در خاطرها محفوظ بماند و جز این چیز دیگری بنظر من نرسید که این راه که میبایست در برنامه سوم باید تمام بشود چطور شده که مانده حال اینکه از رادیو شنیدیم و در روزنامه خواندیم که باعلاقه دولت و مخصوصاً تا کیدی که جناب آقای نخست وزیر کردند فرمودند که این راه شروع بشود و تا آخر امسال قرار بود اسفالتش با تمام برسد ولی مدتیست که هیچ اثری نیست و من تقاضای کنم که این کار راد درجه اول قرار بدهند بخصوص که شاهنشاه آریامهر همیشه همانطور که فرمودند توجهات معنوی به ائمه اطهار بخصوص بحضرت رضاعلیه السلام هم اعلی حضرت فقید وهم شاهنشاه آریامهر دارند و ایمان خاصی دارند و مطابق معیول در اوایل سال برای زیارت بمشهد مشرف میشوند و من تمیذانم باز در این سفر این مطلب چگونه گفته خواهد شد بمن خواهش میکنم و تمنا میکنم که این موضوع

مورد توجه قرار بگیرد که وضع راه بهتر بشود تا این کار انجام نگیرد نمایندگان دولت تقاضا دارم یادآوری فرمایند که این مشکل رفع بشود و بنده تصور میکنم با توجه بوضع راه آن تا اندازه ای تسهیلاتی در وضع مسافرتین بشود ایجاد کرد. راه آهن هم ۲۲ ساعت تق و تق از مشهد بشهران میآید با گرایه چندین برابر و تقریباً سه برابر اتوبوس که این را چندین مرتبه بنده اینجا یادآوری کردم چه نقری است چرا این کار را میکنند این قطار که راه میافتد جرایم مخصوصی بقیه ایام خالی است تریبی بدهند با مأمورین راه آهن من صحبت کرده ام که میسر است که جز در چند شهر بزرگ این راه در جای دیگری توقف نکند و با دوازده سیزده ساعت ترین بمشهد برسد و در گرایه هم تخفیف بدهند که تا این راه آسفالت بشود لااقل از این جهت به زائرین حضرت رضاهم کمکی شده باشد و موضوع راه مورد توجه قرار بگیرد مطلب خاص حوزه انتخابیه که باید عرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم و توجه دولت را جلب کنم اینست که متأسفانه با اینکه امسال در غالب غلات کشور برف و باران خوب بوده است و زراعت خیلی خوب است متأسفانه در جنوب خراسان از دهم بهمن بیعد میچ برف و بارانی نیامده و چنانچه در اخبار میشنومم با کرد و چنگ طوفان روبرو هستند و در ایام فروردین هم در تریف و بارانهایی که در سایر نقاط آمده بود (آقای بهمن یار محمدی فهمید بنده چه میخواهم بگویم) آن مختصر سرد درختی هم که بوده است سرما زده است و دیگر هیچ ندارند چند کوفسندی که داشتند ازین رفته (ارسنجانی) همه جا همینطور است در نهرسار و ساوجبلاغ. هم سرد درختی مسا ازین رفته) این است که بنده تقاضا میکنم دولت در این باب بطور توجه بفرماید یکی اینکه کارهای عمرانی کوچکی که در برنامه هست زود تر شروع بکنند تا این دستاویزها آنجا کوچ نکنند و نیایند در شهرهای بزرگ و تهران و مشکلات بزرگتری در مملکت از لحاظ خانه و آذوقه و کار بوجود بیاورند، بالاخره میتنها کار میکنند و کاره زندگی دارند ولی اگر تریبی داده بشود که مشغول شوند و مسافرت نکنند بسیار مفید و مؤثر

است مسئله اساسی این است که يك هيئت بالنسبه جمعی را زود تر بفرستند با توجه بمطالعانی که بفرستند بر نامه شده راجع به امور کشاورزی حتی در موضوع معادن آن صفحات هم که تذکرانی هم داده شده تریبی بدهند که اقداماتی بشود تا مشکلات کشاورزی مؤدوم آن صفحات رفع بشود و با استخراج معادن و فعالیت های جدید کشاورزی کوشش بشود که مناطق مؤثر در کناره کویر هم بیش از این ویران و خراب نشده باشد بیشتر از این مشکلاتی در زندگی مردم بوجود نیاید بنده از حوصله آقایان که به ریاض بنده کوشی دادند تشکر میکنم انشاء الله در چند روز برنامه را شروع میکنند و چون جناب آقای دکتر بیگلری تشریف آوردند و تشریف نداشتند موضوع راه خراسان را خواهش میکنم توجه بفرمایند مسئله مربوط بخراسان و مشهد و ایران نیست بلکه مسئله مربوط بشیعیان جهان است با اوضاع و احوال که اکنون هست توجه بیشتری به اینجا از لحاظ جلب توجه خود ایرانیهای نقاط مختلف آن مرکز مذهبی بسیار مؤثر است و از جهات دیگر هم خیلی جالب خواهد بود، قبلاً هم سپاسگزاری از مأمورین بخصوص استاندار که مراقبت میکنند عرض کردم، گفتم با امکانات مأمورین آن استان واقعاً کار میکنند، کوشش میکنند و ما هم سپاسگزاریم و توجه مخصوص دولت مورد تقاضای همه خراسانیان است و انشاء الله توفیق بیشتری پیدا بشود.

رئیس - آقای یزشکیور بفرمائید.

یزشکیور - همکاران گرامی، خانها و آقایان محترم، در سال نو یکی از گامهای بسیار بزرگ و مهم برداشته شد که جلوه نموداری از آثار بزرگ آئین سیاست مستقل ملی است و چون نخستین جلسه مجلس شورای ملی در سال نو هست فراکسیون پان ایرانیست این وظیفه را احساس کرد که نسبت به این امر مهم نظرات و احساسات خودش را که بیشک نظرات و احساسات همه نمایندگان محترم مجلس شورای ملی است بیان بکنند همانطور که همکاران محترم آگاهی دارند، رهبر بزرگ ملت ما شاهنشاه آریامهر هنگام

بنیانگذاری کارخانه عظیم ذوب آهن که خود آنها نمودار دیگری از اجرایی پیرومندان سیاست مستقل ملی ایران است مطالب دقیقی بیان فرمودند که بطور کلی یکبار دیگر اصول قاطع سیاست ملی ایران را که معطوف به اعدام و مطالبه بی چون و چرای همه حقوق ملت ایران است دربر داشت بخصوص در این سخنان بود که با صراحت و قاطعیت هر چه بیشتر آریامهر شاهنشاه ایران زمین حقوق غیر قابل انصراف و غیر قابل گذشت ملت ایران را در سرتاسر خلیج فارس بیان فرمودند (صحیح است) و چنین ارشاد و رهبری بود که منجر بصدور اعلامیه بسیار مهم و تاریخی از طرف وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران شد. بی شک مطالبی که در این اعلامیه با اطلاعیه مهم مندرج است خواست یکایک افراد ملت ایران است (صحیح است) این اعلامیه با خود حقایق تاریخی واقعه‌های مسلم و تصمیم و اراده اجتناب ناپذیر و انصراف ناپذیر ملت ایران را نشان داد در این اعلامیه بحقایق اشاره شد بطور صریح و آشکار که سیاستهای استعماری بزور و تزویر سرزمینهایی را از ما جدا کردند و چنین سیاستهای استعماری، این سرزمینهای غارت شده را میخواهند بدیگران ببخشند و این آن بعدالتی بزرگ است که ملت ایران تحمل نخواهد کرد (صحیح است) بیان چنین دقیق و بک چنین حقایق تاریخی بیان بک چنین حقوق ملی با اینهمه صراحت با اینهمه شجاعت آن امری است که امروز من از پیش این میز بعنوان یکی از نمایندگان ملت ایران و از سوی حزب بان ایرانیست و گروه پارلمانی بان ایرانیست از دولت شاهنشاهی ایران و وزارت خارجه نیاسکدزایی و ستایش میکنم (احسن) اعلام میکنم و بی چون و چرا ملت ایران پشت سردولت خودش ایستاده است و همانها که با شاهنشاه ایران زمین بیسود تزلزل کام بر میدارد و برای اینکه اجازه ندهد هیچک از حقوق تاریخی مادر هیچ کجا خاصه در خلیج فارس مورد هیچگونه تعرض قرار بگیرد (صحیح است) این اعلامیه یرده مینویسند که استعمار طی قرن اخیر بروی حقایق کشف شده بود بار دیگر شکافت و روشن کرد که در این دربار ایرانی

چه دیسایس و توطئه‌هایی وجود دارد و امروز که استعمار ناچار شده است خود این منطقه را این دریای طبرانی را ترک بکند گمان میکند که با دست آموزان خود ایجاد سازمانها و مؤسسان می‌تواند در حق حاکمیت ملی ما خلل و خدشه‌ای وارد بیاورد ولی چنین نیست شاهنشاه ایران بیدار است ملت ایران بیدار است یکا یک افراد ملت ایران بیدار هستند این مبارزه بزرگ و مقدس را تا حد پیر و زنی دنبال میکنند (احسن) آفرین نمونه‌ای از این مبارزه بزرگ و مقدس مبارزه ای است که امروز هم میهنان اسیر و زنجیر شده بحرینی ما شروع کرده‌اند. بدنبال صدور همین اعلامیه بود که با همه کار شکنی‌های استعمار هم میهنان ما در بحرین تظاهرات بزرگی را آغاز کردند و من از اینجا نظام برادران ملی آنها به آنها درود میفرستم (آفرین) بدنبال چنین تظاهراتی بار دیگر عوامل استعمار دیسه‌های استعماری چه انواع و اقسام شکنجه‌ها، زجرها، زجرها و نسل‌جسته است نسبت به خواهران و برادران هم میهن بحرینی ما خبرهایی رسیده است و بیشک خانها و آقایان واقف هستند که تجاوزاتی را بر هم میهنان ایرانی ما در بحرین آغاز کرده‌اند. بخانه‌های آنها هجوم آوردند آنها را بگوشه‌های زندانها کشیده اند چرا که برای اینکه نمیخواهند دیسه‌های استعمار را تحمل کنند و نمیخواهند زنجیرهای بردگی و جدائی را بپذیرند ما همانچنانکه نمیخواهیم نسبت بزندگی و سر نوشت هیچ گروهی از هم میهنانمان بی اعتنا و بی تفاوت باشیم نمیخواهیم زجرها و شکنجه‌هایی که امروز به هم میهنان بحرینی ما و دیگر ایرانیان خلیج فارس صورت میگیرد ندیده انگاریم بطور قطع مسئولیت مستقیم این بیعدالتیها، این تضییع حقوقیکه نسبت به ایرانیان بحرینی و دیگر نقاط خلیج فارس صورت میگیرد ناشی از همان سیاست استعماری است که میخواهد سرزمینهای غارت شده ما را به ارت بدیگران ببخشد به این مناسبت است که ما از مقامات مسئول میخواهیم که به این مسئله توجه کنند و بدفاع از حقوق و زندگی هم میهنان بحرینی ما برخیزند (صحیح است) و از این مقامات استعماری، این مقامات

نظریه‌های استعماری که باید مناطق خلیج فارس را ترک کنند بخواهند ناوقتیکه کوچ از خلیج فارس بطور کامل انجام نگرفته است بکار گزاران و عوامل دست نشانده خود بنگرند که چنین ظلم و ستمی بر هم میهنانمان براندازند اینک آن خواست و تقاضائی است که در قلب ایرانیان است و خواست و تقاضائی است که مجلس شورای ملی ایران دارد (صحیح است) اینها مطالبی بود که در آغاز سال نو در نخستین جلسه میخواستیم به اطلاع همکاران گرامی و ملت ایران برسانیم و بار دیگر سیاست بیکران و قلبی خود و همه دوستان و کویندگان بان ایرانیست بیشک همه ملت ایران که در این مورد هماهنگ هستند این سیاست را بیشک رهبر توانا و بینائی میکنم که با سعادت و جسارت درفش دفاع از حقوق تاریخی ملت ایران را با هزاران درآوردند و این رهبر توانا آریامهر شاهنشاه ایران زمین هستند (صحیح است) و امیدوارم و جز این هم نخواهد بود که سال نوسال پیروزیهای بسیار همکاران گرامی سال خلیج فارس باشد یعنی سالی باشد که ما حاکمیت تاریخی و ملی خود را آغاز کنیم آنطور که باید باشد، و سرزمینهای غارت شده از دشت توطئه‌های شکاری رهایی بخشد (احسن - آفرین).

طرح و تصویب گزارش کمیسیون اصلاحات ارضی
معاون روستائی مربوط به اصلاحات مجلس سنا در
ایضا قانونی واگذاری سی هکتار اراضی خالصه
این بدانشگاه ملی و ارجاع مجدد بمجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشود گزارش کمیسیون ها
 ارجع بواگذاری سی هکتار اراضی خالصه اوین بدانشگاه
 ملی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی
 بمجلس شورای ملی

کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی در جلسه
 پنجمین ۲۸/۱۱/۲۸ لایحه شماره ۳۲۹۰۴ - ۴۴/۱۶/۲۸
 در باب راجع به واگذاری سی هکتار اراضی خالصه اوین
 بدانشگاه ملی را که پس از تغییراتی از مجلس سنا باز گشته

و بشماره ۶ چاپ شده مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاح آن مجلس در ماده واحده نسبت به تاریخ تصویب قانون واگذاری شصت هزار متر مربع اراضی خالصه اوین بدانشگاه ملی موافقت بعمل آورد و چون بموجب قانون تشکیل وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی وظایف وزارت کشاورزی در این باره بمعهده وزارت مذکور محول شده بود لذا نام وزارت کشاورزی به وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تغییر یافت. لیکن در مورد تبصره ۳ ماده واحده کمیسیون مصوبه قبلی مجلس شورای ملی را قایلید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن شرح زیر بمجلس شورای ملی
 تقدیم میگردد:

قانون واگذاری سی هکتار اراضی خالصه اوین

بدانشگاه ملی

ماده واحده - وزارت اصلاحات ارضی و تعاون
 روستائی اجازه داده میشود سی هکتار اراضی خالصه اوین
 را طبق شرایط قانون واگذاری شصت هزار متر مربع
 اراضی خالصه اوین بدانشگاه ملی مصوب پنجم آذر ماه
 یک هزار و سیصد و چهل و سه معیناً بدانشگاه مزبور
 واگذار نماید.

تبصره ۱ - دانشگاه ملی از پرداخت حق الارض
 مندرج در بند سوم قانون مذکور از تاریخ واگذاری زمین
 معاف میشود.

تبصره ۳ - در مورد اراضی خالصه اوین که طبق
 مقررات مربوط به قانون فروش خالصجات و قوانین دیگر
 بمؤسسات دولتی و خیریه و سرمائی و امدادی و فرهنگی
 و ورزشی و نظایر آن معیناً واگذار شده در صورتیکه بحکم
 قطعی محکوم بملکیت اشخاص دیگر شناخته شود بمؤسسات
 مذکور میتواند بجای عین ملک قیمت عادلانه آنرا که
 بر اساس بهای یکسال قبل از اولین واگذاری اراضی اوین
 بمؤسسات دولتی (که بموجب تصویبنامه شماره ۲۷۹۴۱ -
 ۳۳/۱۱/۲۸ واگذار شده) تعیین خواهد شد بپردازند و در
 صورت عدم تراضی بهای عادلانه بر همین اساس بوسیله

کارشناس منتخب از طرف داد گستری تعیین خواهد شد.
 مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی -
 مهندس اهدای سمیع
 گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
 کمیسیون دارائی در جلسه مورخ ۶/۱۱/۲۶ با
 حضور نماینده دولت لایحه واگذاری سی هکتار از اراضی
 خالصه اوین بدانشگاه ملی را که از مجلس سنا با تغییراتی
 بازگشته بود مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون
 اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را تأیید و تصویب کرد.
 اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
 مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی
 گزارش از کمیسیون داد گستری بمجلس شورای ملی
 کمیسیون داد گستری در جلسه مورخ ۶/۱۲/۲۶
 با حضور نماینده دولت لایحه بازگشته از مجلس سنا
 راجع بسواگذاری سی هکتار از اراضی خالصه اوین
 بدانشگاه ملی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش
 کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی را تأیید و
 تصویب کرد.
 اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
 مخبر کمیسیون داد گستری - دکتر متین
 رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونها نظری نیست؟
 (اظهاری نشد) بگزارش کمیسیونها رأی میگیریم خانها
 و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر
 برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجدد
 بمجلس سنا فرستاده میشود. آقای دکتر ولیان بفرماید
دکترولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی)
 با اجازه جناب آقای رئیس محترم مجلس شورای ملی و
 خانها و آقایان نمایندگان محترم مجلس بنده خواستم
 از این رأی که در تأیید لایحه دولت به این لایحه و ارجاع
 مجدد بمجلس سنا داده شد طی میانه تشکر کنم (احسن)
۵- تصویب صورت جلسه ۲۹ اسفند ۳۶
 رئیس - نسبت بصورت جلسه دفعه گذشته نظری

نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.
۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشاورزی
مربوط به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی
وظایف وزارت کشاورزی و ابلاغ بدولت
 رئیس - گزارش کمیسیونهای مربوط راجع
 بلایحه وظایف وزارت کشاورزی مطرح است قرائت میشود.
 (شرح زیر خوانده شد)
 گزارش از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی
 کمیسیون کشاورزی در جلسه دوشنبه ۶/۱۲/۲۲
 با حضور آقای معصومی معاون وزارت کشاورزی لایحه
 شماره ۴۳۲۶ - ۴۶/۸/۲۸ دولت راجع به وظایف وزارت
 کشاورزی را که از مجلس سنا با تغییراتی بازگشته مورد
 رسیدگی قرارداد و با مضمون آن مجلس موافقت و لایحه را
 تصویب کرد. اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس
 شورای ملی میگردد.
 قانون وظایف وزارت کشاورزی
ماده ۱۰ - وظایف و اختیارات وزارت کشاورزی بشرح
 زیر تعیین میشود:
الف - بررسی و پیشنهاد خط مشی کشاورزی و
 دامپروری کشور و اجرای آن پس از تصویب دولت
ب - انجام بررسیهای اقتصادی و تحقیقات علمی در
 رشتههای مختلف کشاورزی و دامی بمنظور بالا بردن کیفیت
 و کمیت فرآوردههای کشاورزی و دامی
ج - تشویق و ترویج نتایج حاصل از بررسیها و تحقیقات
 و حمایت و ارشاد کشاورزان و دامپروران و مؤسسات
 کشاورزی و دامپروری به فنون جدید مربوط به کشاورزی
 و دامپروری
د - ایجاد ارتباط با مراکز علمی و سازمانهای
 داخلی و خارجی و بین المللی بمنظور تبادل اطلاعات
 و همکاریهای بین المللی و استفاده فنی و اعتباری از منابع مزبور
 با توجه به قوانین و مقررات مربوط
و - اداره مراکز آموزش کشاورزی موجود و تأسیس

مراکز آموزش کشاورزی و دامپروری بمنظور بالا بردن
 سطح اطلاعات افراد با رعایت مقررات قانون استخدام
 کنوزی
 ز - اتخاذ تدابیر لازم و ارشاد کشاورزان و دامپروران
 منظور حفظ دام و محصولات زراعی در مقابل عوامل جوی
 و آفات و امراض نباتی و حیوانی
ح - انجام هر گونه عملیات که بنحوی از انحاء در
 زرباد و بهبود محصولات کشاورزی و دامی و بالا بردن سطح
 درآمد کشاورزان و دامپروران و اجرای صحیح برنامههای
 کشاورزی مؤثر است.
ط - اجرای سایر وظایفی که بموجب قوانین
 میده آن وزارت محول است.
ه - تبصره - فعالیتهای دامپروری شامل کلیه اقداماتی
 است که در زمینه پرورش و بهره برداری از دام و طیور و زنبور
 عسل و کریم ابریشم بعمل میآید.
ماده ۳ - وزارت کشاورزی مجاز است با توجه به تبصره
 ماده ۸ قانون استخدام کشوری در سازمان ادارات و
 مؤسسات تابعه و وابسته تجدید نظر کند و در مورد سازمانهاییکه
 بحسب قوانین خاص تشکیل گردیده در اساسنامه و تشکیلات
 آنها تجدید نظر نموده پس از تصویب کمیسیونهای مربوط
 بطین (کشاورزی - امور استخدام - دارائی) بموقع
 اجرا بگذارد.
ماده ۴ - دولت مجاز است سازمانهای دیگر دولتی
 را که وظایف آنها با وظایف وزارت کشاورزی مربوط میشود
 بر آن تصویب کمیسیونهای کشاورزی - امور استخدام
 و دارائی مجلسین با بودجه و دارائی و کارکنان مربوط
 وزارت کشاورزی منتقل کند.
ماده ۵ - وزارت کشاورزی اجازه داده میشود
 اسلحه سازمانهای وابسته را که صلاح میدانند طبق
 اصول بازرگانی اداره شوند تهیه و پس از تصویب
 کمیسیونهای مربوط مجلسین (کشاورزی - امور استخدام
 دارائی) بموقع اجرا بگذارد.
ماده ۶ - وزارت کشاورزی مجاز است بمنظور تهیه
 بنده - نهال - کود - ماشین آلات - وسائل و سموم - دفع

آفات - علوفه و همچنین اصلاح نژاد دام و سایر عملیاتی
 که بنحوی از انحاء در بهبود و ازدیاد سطح تولید و درآمد
 کشاورزی و دامی مؤثر است برنامههای لازم تنظیم و رأساً
 مجری رود و یا با انعقاد قراردادها مشارکت با اشخاص
 حقیقی و حقوقی طبق اساسنامههای که از طرف وزارت
 کشاورزی تهیه و بتصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین
 (کشاورزی - امور استخدام - دارائی) خواهد رسید بموقع
 اجرا بگذارد.
ماده ۶ - مفاد این قانون در هیچ مورد مانع از انجام
 وظایفی که طبق قوانین تشکیل وزارتخانه های آب و برق
 و اصلاحات ارضی و تعاون روستائی و منابع طبیعی و
 تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی برای وزارتخانههای مزبور
 مقرر گردیده و انجام آن بر عهده این وزارتخانه ها محول
 شده نخواهد بود.
ماده ۷ - مصوبات کمیسیونهای مذکور در مواد ۲
 و ۳ و ۵ و ۶ تصویب نهائی آنها در مجلسین لازم الاجرا
 خواهد بود.
 مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس ریاحی
 گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اذکاری
 بمجلس شورای ملی
 کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه
 پنجشنبه ۶/۱۲/۲۴ با حضور آقای معصومی معاون وزارت
 کشاورزی لایحه بازگشته از مجلس سنا راجع بوظایف
 وزارت کشاورزی را مورد رسیدگی قرار داد و تغییرات
 مجلس سنا را که مورد تأیید کمیسیون کشاورزی نیز واقع
 گردیده بود تأیید و لایحه را تصویب کرد.
 اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
 مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری -
 دیهیم
 گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
 کمیسیون دارائی در جلسه مورخ ۶/۱۲/۲۳ با
 حضور نماینده دولت لایحه بازگشته از مجلس سنا راجع

بوظایف وزارت کشاورزی را بررسی و با تغییر آن مجلس موافقت و لایحه را تصویب کرد.

اینک گزارش آن در تأیید خبر کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

رئیس - نسبت به گزارش کمیسیونها نظری نیست؟

آقای مهندس صائبی بفرمائید.

مهندس صائبی - بنده خواستم در مورد ماده ۷ که اضافه شده توضیح بدهند و قتیکه موضوعی در کمیسیونهای مجلس تصویب شد دیگر نوشتن اینکه تا تصویب نهائی مجلسین قابل اجراءست چه لزومی دارد منظور از اضافه کردن این ماده چیست؟

رئیس - آقای مهندس ریاحی بفرمائید.

مهندس ریاحی (مخبر کمیسیون کشاورزی) - موضوعی را که اشاره کردند مجلس محترم سنا در پیشنهادات اصلاحی به لایحه پیشنهادی دولت اضافه کرده بود و کمیسیون کشاورزی هم ذکر چنین تصریحی را لازم دید بهر حال اگر که ضرورتی هم نداشته باشد که بنویسیم ولی نوشتنش هم مانعی نخواهد داشت و نقضی برای لایحه نیست.

رئیس - آقای یرفور مخبر فرمائید.

یرفور مخبر فرمهند - بنده راجع به این شماره ۲ اصلاح مجلس سنا خواستم استدعا کنم که بکمر تبه برای همیشه با الف د ب - پ - ت - ث بنویسیم با ابجد هوز لایحه ای هست که تمام موادش مورد قبول سنا هست بر میگردد برای اینکه ابجد هوز را چرا نگذاشتیم ما همیشه میخواهیم واژه های ایرانی بگذاریم استدعا میکنم که بکمر تبه برای همیشه با الف ب پ ت ث بگذاریم با ابجد هوز (صحیح است) دیگر عرضی ندارم.

رئیس - نظر دیگری نسبت به گزارش کمیسیونها نیست؟ (اظهاری نشد) به گزارش کمیسیونهای دیگری که خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۷- طرح گزارش شور اول کمیسیون آموزش و پرورش راجع به لایحه خدمات اجتماعی زنان

رئیس - گزارش شور اول لایحه دولت راجع به خدمات اجتماعی زنان مطرح است فرات می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور طول از کمیسیون آموزش و پرورش بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۲۴ اسفندماه ۱۳۴۶ با حضور رخانم دکتر یارسان معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه شماره ۶۵۲۷۲-۶۵/۱۱/۹ دولت راجع به خدمات اجتماعی زنان را که بشماره ۲۱۳ چاپ شده است مطرح کرد و پس از اصلاحاتی بشرح زیر بتصویب رسانید. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه خدمات اجتماعی زنان

- ماده ۱- بمنظور سهیم کردن بیشتر زنان در تحولات اجتماعی کشور و در اجرای اصول انقلاب شاه و مردم بموجب این قانون خدمات فرهنگی و آموزشی بهداشتی و درمانی، اجتماعی و تعاونی و وظیفه مقدس ملی زنان شناخته شده و بترتیب زیر در مورد زنانیکه دارای گواهی نامه کامل متوسطه و یا درجات بالاتر هستند برقرار میشود.
- ماده ۲- خدمات مذکور در ماده یک شامل موارد زیر است:
- ۱- خدمات آموزشی
  - ۲- پیلکار با بیسوادی
  - ۳- خدمات بهداشتی و درمانی در سازمانهای کشوری یا نیروهای مسلح شاهنشاهی.
  - ۴- خدمات مربوط بر فراه عمومی و مددکاری اجتماعی و ترویج خانه داری.
- ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون در هر سال فهرست فارغ التحصیلان و میزان احتیاجات دولت بخدیم زنان در هر یک از امور فوق در حداقل مدت ممکن از طرف

دولت اعلام میشود و کلیه فارغ التحصیلان همان سال که مستأن برای دارندگان گواهی نامه کامل متوسطه یا معادل آن از ۲۵ سال و برابری دارندگان درجات بالاتر از دبیرلم از سی سال متجاوز نباشد برای انجام خدمات مذکور دعوت میشوند.

در صورتیکه تعداد دعوت شدگان در هر دوره تحصیلی از نیازمندیهای دولت بیشتر باشد عده لازم بوسیله قرعه از میان همان رده انتخاب خواهند شد و به بقیه برگزین معافیت داده خواهد شد.

معاف شدگان میتوانند بطور داوطلب در قرعه کشی های دوره های بعد شرکت نمایند.

تبصره - فارغ التحصیلان هر گروه در صورتیکه برای تحصیل در مدارج بالاتر در دانشگاهها و مؤسسات عالی پذیرفته شده و ثبت نام کرده باشند مادام که مشغول تحصیل هستند برای خدمت دعوت نخواهند شد.

ماده ۴- اشخاص زیر مشمول مقررات شرکت در زنگینی نبوده و از انجام خدمات مذکور در این قانون معاف میشوند مگر آنکه داوطلب خدمت باشند.

۱- زنان شوهر دار و زنانیکه دارای فرزند هستند.

۲- زنانیکه کفیل منحصر بفرد خانواده هستند.

۳- زنانیکه طبق گواهی پزشکی از نظر جسمی یا روحی قادر به انجام خدمات مذکور در این قانون نباشند.

تبصره - آئین نامه های اجرائی این ماده پس از تصویب هیات وزیران بمورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۵- زنانیکه بموجب این قانون بخدیمات آموزشی و بهداشتی و اجتماعی پذیرفته میشوند حد اکثر سن شانهاه طبق آئین نامه ای که بتصویب هیات وزیران خواهد رسید آموزش لازم برای انجام خدمات مذکور در این قانون را در مراکز آموزشی - بهداشتی همان شهر محل اقامت خود خواهند دید سپس بقیه مدت خدمت تا ۱۸ ماه را در شهر محل اقامت خود به انجام خدمات مذکور در این قانون خواهند پرداخت مگر آنیکه داوطلب خدمت در محل دیگری گردند که مورد احتیاج

دستگاه مربوط باشد. آموزش و خدمت آنان در تمام موارد در ساعات روز انجام خواهد گرفت.

ماده ۶- میزان حقوق داوطلبانیکه در روستاها خدمت نمایند تا دو برابر مقرری شاغلین در شهرها معین خواهد شد.

ماده ۷- داوطلبان انجام خدمات مذکور در این قانون پس از خدمت در شرایط مساوی از مزایای زیر برخوردار خواهند شد.

۱- تقدم در استخدام دولتی و مؤسسات وابسته بدولت.

۲- تقدم در استفاده از بورسهای تحصیلی و مطالعاتی.

ماده ۸- وزارت آموزش و پرورش میتواند در حدود احتیاجات زنانی را که بموجب این قانون بخدیمات آموزشی پذیرفته میشوند پس از انجام خدمات مذکور در این قانون بشرط رضایت از کار آنها برای خدمات آموزشی بر اساس قوانین و مقررات مربوط به سیاهیان دانش استخدام نماید.

ماده ۹- مدت خدمت زنانیکه در استخدام رسمی دولت هستند بموجب این قانون بخدیمات اجتماعی مبادرت مینمایند بر اساس ماده ۲۵ لایحه قانونی استخدام کشوری جزء خدمت دولتی آنها محسوب خواهد شد.

ماده ۱۰- خدمات مذکور در این قانون برای زنانیکه دارای تحصیلات عالی میباشند الزامی بوده و در رشته های مورد نیاز که از طرف دولت معین میشود بخدیمت پذیرفته میشوند و طبق ماده ۵ این قانون خدمات محوله را انجام خواهند داد.

مقرر شد بر مبنای ماده ۱۰ این قانون شامل زنان مشمول این ماده خواهد بود.

ماده ۱۱- هزینه دوره تعلیمات و دوره انجام خدمت در مورد کسانیکه بخدیمات آموزشی اشتغال میورزند بمعهده وزارت آموزش و پرورش و در مورد کسانیکه بخدیمات دیگر اجتماعی اشتغال میورزند بمعهده وزارت تخطی و سازمان مربوط خواهد بود.

ماده ۱۳ - از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی با غیر دولتی حق ندارند زنائی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه و با درجات تحصیل بالاتر میباشند طبق این قانون موظف به انجام خدمت هستند و برک معافیت یا برک عدم اصابت قریباً با انجام خدمات مذکور در این قانون رادر دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد.

ماده ۱۴ - زنائیکه در تاریخ تصویب این قانون بطور رسمی در خدمات آموزشی و بهداشتی سازمانهای دولتی یا وابسته ب دولت اشتغال داشته و ضمن خدمات بدرجات بالاتر تحصیلی نائل گردند و همچنین کسیکه با آموزش خاص برای خدمت در رشته های آموزشی و بهداشتی و نیروهای مساح شاهنشاهی استخدام میشوند خدماتشان بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی میشود.

ماده ۱۵ - آئین نامه های این قانون بر حسب مورد از طرف دستگاههای مربوط تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۱۵ - دولت مأمور اجرای این قانون است. مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ما کوئی گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - جلسه ۱۲ اسفند ماه ۱۳۴۶ با حضور خانم دکتر یارسی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه راجع به خدمات اجتماعی زنان را مطرح و مواد مربوط را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون آموزش و پرورش را در مواد مربوط به استثنای مواد ۸ و ۱۲ تأیید و مواد ۸ و ۱۲ را بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
ماده ۸ - وزارت آموزش و پرورش میتواند در حدود

احتیاج زنائی را که بموجب این قانون بخدمات آموزشی پذیرفته میشوند پس از انجام خدمات مذکور در این قانون بشرط رضایت اذکار آنها برای خدمات آموزشی براساس قوانین و مقررات مربوط استخدام نماید.

ماده ۱۴ - از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی و غیر دولتی حق ندارند زنائی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه با درجات تحصیلی بالاتر بوده و طبق این قانون موظف به انجام خدمات اجتماعی هستند و برک معافیت یا انجام خدمات مذکور در این قانون را در دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار، بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دیهیم گزارش شور اول از کمیسیون بهداری بمجلس

شورای ملی

کمیسیون بهداری با حضور آقای دکتر مرشد معاون وزارت بهداری و خانم دکتر یارسی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه شماره ۶۵۲۷۲ - ۱۳۴۶/۱۱/۹ دولت راجع به خدمات اجتماعی زنان را که بشماره ۲۱۳ چاپ شده است مطرح کرد و گزارش کمیسیون آموزش و پرورش را با استثنای ماده ۶ تأیید و ماده ۶ را بشرح زیر مورد تصویب قرارداد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده ۶ - زنائی که برای انجام خدمات مذکور در این قانون پذیرفته میشوند مقرری ماهانه ای که از طرف دستگاه مربوط تعیین و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید پرداخت خواهد شد. حداکثر این مقرری تا میزان حقوق سپاهیان دانش - بهداشت بوده و این حداکثر منحصر آن به اشخاصیکه در روستاها خدمت مینمایند پرداخت خواهد شد.

رئیس کمیسیون بهداری - دکتر اعتمادی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است خانم تربیت و مابقی دارند بفرمائید.

خانم تربیت - با اجازه ریاست محترم بنده میخوام از لحاظ اهمیت تاریخی و از لحاظ منافی که این لایحه قانونی در تحول اجتماعی ما و مخصوصاً در رشد بکری اجتماعی زنان ایران دارد عریضی عرض برسانم بزرگان محضر بفرمائید که آن را مورد بزرگ بسازگار ایران نوین فرزندان ایران آزادی بخشید در شان روز تاریخی ۱۷ دی ۱۳۱۴ در فرمایشاتشان به این نکته اشاره فرمودند که غرض اصلی از این تحول اجتماعی آنست که زنان ایران بیشتر بتوانند وارد اجتماع بشوند نیز بتوانند وظایف ملی و میهنی خود را انجام بدهند همچنین در روز تاریخی ۸ اسفند ۱۳۴۱ اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر همینکه بزنان ایران تساوی حقوق نگاه فرمودند در کاخ مرمر که زنان در آنجا اجتماع بوده بودند در فرمایشاتشان مخصوصاً به این نکته اشاره فرمودند که زنان باید بیشتر وارد خدمات اجتماعی بشوند

این تساوی حقوق لازم است که احساس مسئولیت در برابر این تساوی حقوق بکنند اما بنظر خود بنده با آنکه امروز هم یکی از روزهای تاریخی است که به نیت حضرت اعلیحضرت رضاشاه کبیر و همچنین نیت عالی و مقدس شاهنشاه بزرگ ما شاهنشاه آریامهر جامه عمل خواهد پیوندد با تصویب این لایحه زنان حقاً خواهند توانست که مسئولیت اجتماعی خود را انجام بدهند و وارد خدمات خطائی شوند اساساً برای بشمر رسیدن انقلاب شاه و مردم آریامهر که تمام نیروهای فعاله کشور اعم از زن و مرد طایفه در آینه نژاد و مرد باید کوشا باشند در ترقی و تعالی کشور خودشان و این از نیت مقدس رهبر عالیقدر ما است از آنروزی که در جراید این لایحه منتشر شد دختران جوان عزیز ما چه با تلفن و چه حضوراً به شما مراجعه میکنند و میگویند که شما ما ارائه طریق کنید ما میخواهیم از دسته اول داوطلبان باشیم که وارد بشویم در این خدمت اجتماعی بنده میخواهم یک قدری توضیح بدهم که این لایحه بخصوص در رشد فکری و اجتماعی و تحمل مسئولیت زنان نسبت به اجتماع خود و

نسبت به کشور و میهن دارد مطالبی عرض کنم همه میدانیم یعنی همکاران عزیزم هم میدانند که یک ربع قرن رئیس دبیرستانها و دانشسراهای مقدماتی بودم چه در تبریز و چه در تهران بعد از اینکه این دختران عزیز و جوان مانحصیلات خودشان را خاتمه میدادند من میدیدم اینها مخصوصاً در شهرستانها از آن تحصیلات ۱۲ ساله خود نه خود بهره ای میتوانستند ببرند و نه میتوانستند بجامعه خود بهره برسانند لظلم مجبور میشدند بخانه برگردند و در کنج خانه بمانند یا کارهای مختصری یعنی مختصر تر از معلومات خود انجام بدهند ولی این لایحه بکلی وضع زنان ایران مخصوصاً زنان تحصیل کرده و طبقه جوان مملکت را دگرگون خواهد بخشید و آنها خواهند توانست با کمال اشتیاق این خدمت ملی و میهنی خود را انجام بدهند ما میدانیم که در شهرستانهای ما مخصوصاً در روستاهای ما احتیاج مبرم و شدیدی هست که از لحاظ بیکار بیا بیسوادی از لحاظ بهداشت، خدمات اجتماعی، کشاورزی، ترویج و فرهنگی نیازمندی زیادی برانها داری در این راهنمایان میتوانند همین دختران جوان و عزیز ما باشند که بشغل مقدس بیکار بایسوادی را تا اقصی نقاط روستاها ببرند و همین پرچم مقدسی که شاهنشاه آریامهر ما نه تنها در ایران بلکه در جهان بدوش کشیده اند این عوامل مؤثری در انجام نیت عالی شاهنشاه بزرگ ما باشند باز همینطور که حضورتان عرض کردم شاید در دوره ۲۱ دوسه مرتبه پیشتر تریبون عرض کردم در روستاها و شهرستانهای ما نیازمندی شدیدی به ماما و پرستار داریم همین لایحه موجب خواهد شد که این دختران عزیز ما که در این رشته تحصیل میکنند بتوانند رسماً وارد خدمت بشوند و از این لحاظ نیازمندی کشور ما بتدریج مرتفع خواهد شد بزعم بنده و بقین دارم بزعم همه همکاران عزیزم این لایحه یکی از مهمترین لوازمی است که تصویب آن واقفاً باعث افتخار دوره ۲۲ خواهد بود و انشاء الله تعالی بعد از تصویب این لایحه دختران و زنان ما هم خواهند توانست مثل برادران خود در پیشرفت و ترقی و تعالی ایران عزیز و در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر موفق بشوند عرض دیگری ندارم (احسنت)

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست ؟ (اظهاری نشده) بورود درشور مواد زای میگیریم خانها و آقا بانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده اول قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹- بمنظور سهیم کردن بیشتر زنان در تحولات اجتماعی کشور در اجرای اصول انقلاب شاه و مردم بموجب این قانون خدمات فرهنگی و آموزشی، بهداشتی و درمانی، اجتماعی و تعاونی و وظیفه مقدس ملی زنان شناخته شده و بر تریب زیر در مورد زنانیکه دارای گواهینامه کامل متوسطه و با درجات بالاتر هستند برقرار میشود. رئیس - در ماده اول نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی با کمال احترام پیشنهاد مینماید : در ماده يك لایحه خدمات اجتماعی زنان بهتر آن است که کلمه تعاونی به مددکاری تبدیل گردد.

با تقدیم احترام - جوانشیر ریاست محترم مجلس شورای ملی محترمأ پیشنهاد میشود در ماده ۱ تغییر جمله بسورت ذیل انجام شود :

بمنظور بیشتر سهیم کردن زنان گذارده شود بجای بمنظور سهیم کردن بیشتر زنان با عرض تشکر - دکتر بهبهانی رئیس - ماده دوم قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴- خدمات مذکور در ماده يك شامل موارد زیر است : ۱- خدمات آموزشی ۲- بیکار باپسوادى

۳- خدمات بهداشتی و درمانی در سازمانهای کشوری یا نیروهای مسلح شاهنشاهی. ۴- خدمات مربوط برفاه عمومی و مددکاری اجتماعی و ترویج خانه داری رئیس - در ماده دوم نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) ماده سوم قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۳- از تاریخ تصویب این قانون در هر سال فهرست فارغ التحصیلان و میزان احتیاجات دولت بخدمت زنان در هر يك از امور فوق در حداقل مدت ممکن از طرف دولت اعلام میشود و کلیه فارغ التحصیلان همان سال که نشان برای دارندگان گواهی نامه کامل متوسطه با معادل آن از ۲۵ سال و برای دارندگان درجات بالاتر از دیپلم از سی سال متجاوز نباشد برای انجام خدمات مذکور دعوت میشوند.

در صورتیکه تعداد دعوت شدگان در هر دوره تحصیلی از نیاز مندیهای دولت بیشتر باشد عده لازم بوسیله فرعه از میان همان رده انتخاب خواهند شد و به بقیه برک معافیت داده خواهد شد.

معاف شدگان میتوانند بطور داوطلب در فرعه کثی های دوره های بعد شرکت نمایند.

تبصره - فارغ التحصیلان هر گروه در صورتیکه برای تحصیل در مدارج بالاتر در دانشگاهها و مؤسسات عالی پذیرفته شده و ثبت نام کرده باشند مادام که مشغول تحصیل هستند برای خدمت دعوت نخواهند شد.

رئیس - در ماده سوم نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد راجع بلایحه خدمات اجتماعی زنان پیشنهاد میشود: در ماده سوم پس از کلمه انتخاب خواهند شد جمله های و به بقیه برک معافیت داده خواهد شد و معاف شدگان میتوانند بطور داوطلب در فرعه کثی های دوره های بعد شرکت نمایند حذف شود.

دکتر رفیعی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً در سطر دوم ماده ۳ بجای حداقل ممکن گذارده شود قبل از شروع سال تحصیلی دانشگاه یا مدارس عالی

با عرض احترام - دکتر بهبهانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در ماده ۳ تبصره زیر اضافه شود داوطلبان مشمول نیز از فرعه کثی نبوده و در فرعه کثی شرکت نمینمایند.

با عرض احترام - دکتر بهبهانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید قسمت زیر از ماده ۳ حذف شود :

برای دارندگان کسان گواهینامه کامل متوسطه یا سال آن از ۲۵ سال و برای دارندگان درجات بالاتر از دیپلم

رئیس - ماده چهارم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴- اشخاص زیر مشمول مقررات شرکت در زنانکشی نبوده و از انجام خدمات مذکور در این قانون معاف میشوند مگر آنکه داوطلب خدمت باشند.

۱- زنان شوهر دار و زنانیکه دارای فرزند هستند.

۲- زنانیکه کفیل منحصر بفرق خانواده هستند.

۳- زنانیکه طبق گواهی پزشکی از نظر جسمی یا بعضی فاقدها انجام خدمات مذکور در این قانون نباشند.

تبصره - آئیننامه های اجرائی این ماده پس از تیریهات وزیران بمورد اجرا گذارده خواهد شد.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) پیشنهادت رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

پیشنهاد راجع بلایحه خدمات اجتماعی زنان

پیشنهاد میشود ماده ۴ تا آخر حذف شود و بجای آن ماده به این شکل تنظیم شود.

ماده ۴ - انجام خدمات اجتماعی زنان اجباری نبوده و بوسیله داوطلبین انجام میشود. دکتر رفیعی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید بند يك ماده ۴ لایحه خدمات اجتماعی زنان بشرح زیر اصلاح شود.

۱- زنان شوهر دار و زنانیکه دارای فرزند هستند با تقدیم احترام - حسین یوسفی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه خدمات اجتماعی زنان پیشنهاد مینماید که در ماده ۴ بند ۱ اضافه گردد که زنان پزشک در صورت دارا بودن همسر در منطقه مأموریت شوهر بخدمت احضار گردند. دکتر میرعلاء

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود در آخر ماده ۴ لایحه خدمات اجتماعی زنان بجای عبارت «مگر آنکه داوطلب خدمت باشند» نوشته شود «مگر مشمولان بنده ۱ و ۲ این ماده که میتوانند بطور داوطلبانه خدمت کنند».

محمد شهرستانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترمأ در مورد ماده ۴ لایحه خدمات اجتماعی زنان پیشنهاد مینماید جمله «مگر داوطلب خدمت باشند» از آخر سطر دوم ماده مذکور حذف شود.

با تقدیم احترام - محمد مانی

پیشنهاد میکنم در ماده ۴ در بند ۲ در قسمت آخر اضافه شود (ودختران منحصر بفرق خانواده).

دکتر الموتی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

مستعدی است در سطر دوم ماده ۴ پیشنهاد مینماید جمله (مگر آنکه داوطلب خدمت باشند) حذف شود.

دکتر خزائی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۴ پس از جمله «مگر آنکه داوطلب خدمت نباشند» اضافه شود به استثنای بند ۳ با تقدیم احترام به دکتر رهنوردی
رئیس - ماده پنجم قرائت میشود.
(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - زنانیکه بموجب این قانون بخدمات آموزشی و بهداشتی واجتماعی پذیرفته میشوند حداکثر بمدت ششماه طبق آئین نامه ای که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید آموزش لازم برای انجام خدمات مذکور در این قانون را در مراکز آموزشی - بهداشتی باقی شهر محل اقامت خود خواهند دید پس بقیه مدت خدمت تا ۱۸ ماه را در شهر محل اقامت خود به انجام خدمات مذکور در این قانون خواهند پرداخت مگر اینکه داوطلب خدمت در محل دیگری گردند که مورد احتیاج دستگاه مربوط باشد. آموزش و خدمت آنان در تمام موارد در ساعات روز انجام خواهد گرفت.

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید که ماده ۵ بشرح زیر اصلاح شود.

مدت خدمت زنانیکه بموجب این قانون بخدمات آموزشی و بهداشتی واجتماعی پذیرفته میشوند جمعاً ۱۸ ماه است که ششماه اول آنرا طبق آئین نامه ای که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید آموزش لازم برای انجام خدمات مذکور در این قانون در مراکز آموزشی و بهداشتی و فنی شهر محل اقامت خود خواهند دید و ۱۲ ماه بقیه خدمت را در شهر محل خود بموجب این قانون خواهند پرداخت مگر اینکه داوطلب خدمت در محل دیگری گردند که مورد

احتیاج دستگاه مربوط باشد آموزش و خدمات آنان در تمام موارد در ساعات روز انجام خواهد گرفت.

محمد تقی معزی
رئیس - ماده ششم قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - میزان حقوق داوطلبانیکه در روستاها خدمت نمایند تا دو برابر مقرر در شاغلین در شهرها معین خواهد شد.

رئیس - ماده ۶ پیشنهادی کمیسیون بهداشتی نیز قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۶ - بزنانی که برای انجام خدمات مذکور در این قانون پذیرفته میشوند مقرری ماهانه ای که از طرف دستگاه مربوط تعیین و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید پرداخت خواهد شد. حداکثر این مقرری تا میزان حقوق سپاهیان دانش - بهداشت بوده و این حداکثر منحصر به اشخاصیکه در روستاها خدمت مینمایند پرداخت خواهد شد.

رئیس - خانم جهانبانی فرمایشی داشتید بفرمائید.

بانوجهانبانی - بنده مخصوصاً یک توضیح کوتاهی در این زمینه عرض میکنم و توجه وزارت آموزش و پرورش را به این مطلب جلب میکنم.

باش تا صبح دولتت بدمد کاین هنوز از نتایج سحر است لایحه ای که امروز راجع به سهم کردن بیشتر زنان در تحولات اجتماعی کشور و در اجرای اصول انقلاب شاه و مردم مطرح است از جمله لوابیجی است که از وظائف مقدس ملی زنان بشمار میرود و واقعاً جای کلی خوشوقتی و افتخار و سرافراز است که زنها هم میتوانند برای سپاس مر احم بزرگ ملوکانه و احراز تساوی حقوق قدمهای مؤثری در راه تعلیم و تربیت و بهداشت زنان هم نوع خود بردارند بسیار هم جای تشکر است که محل خدمت این زنها در شهر محل تولد قرار داده شده است (موسوی ما کوئی - محل اقامت) باید هم اینطور باشد ولی زنان روستاها هم در صورت

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید - ماده ۶ بشرح زیر اصلاح شود:

در طول مدت خدمت به داوطلبان حقوقی معادل سپاهیان دانش و بهداشت پرداخت خواهد شد.

تبصره - داوطلبان خدمات مذکور در مناطق روستائی که حداقل ۳۰ کیلومتر با شهر محل سکونت فاصله داشته باشد دو برابر زنانیکه در شهرها خدمت میکنند حقوق دریافت خواهند داشت.

ریاست معظم مجلس شورای ملی.

با نهایت احترام پیشنهاد مینماید قسمت آخر ماده ۶

اضافه گردد: **ماده ۶** - میزان حقوق داوطلبانیکه در روستاها خدمت مینمایند تا دو برابر مقرر در شاغلین در شهرها معین خواهد شد. اضافه شود: (و برای این قبیل داوطلبان مسکن نیز تهیه خواهد شد). بانو شوکت ملک جهانبانی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده ۶ لایحه اضافه گردد.

تبصره - برای زنانیکه در روستاها خدمت میکنند از محل صدی دو عمر آن ده خانه های سازمانی ساخته میشود.

دکتر خزانکی

رئیس - ماده ۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - داوطلبان انجام خدمات مذکور در این قانون پس از خدمت در شرایط مساوی از مزایای زیر برخوردار خواهند شد.

- ۱- تقدم در استخدام دولتی و مؤسسات وابسته دولت.
  - ۲- تقدم در استفاده از بورسهای تحصیلی و مطالعاتی.
- رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

حق دارند و باید بزنان و افراد روستائی رسیدگی شود همه میدانیم که در ۵۰۰۰۰ روستائی ایران سیاه دانش و بهداشت و عمران واقعاً خدمات بسیار باران توجهی میکنند سپاهیان انقلاب ایران امروز شهرت جهانی ریافته اند و لسی عقب ماندگی زنان روستائی را که حاصل قریها عقب ماندگی است و بواسطه کثرت کار و گرفتاری هنوز هم گرفتار انگیز آنهاست باید در روستاها جبران شود به این دلیل وجود زنان سپاهی بمنظور تعلیم و تربیت و بهداشت خاص زنان بسیار ضروری است و اگر زنان خود حاضر باشند که این خدمات مقدس ملی را در روستاها انجام دهند باید بمنظور تنویر علاوه بر پرداخت حقوق مسکن هم برای آنها تهیه شود زیرا مسلماً با ایجاد این تسهیلات تعداد داوطلبان افزایش خواهد یافت. همه ما میدانیم که عمران روستاها در طراست بنده مخصوصاً توجه دولت را به این مطلب جلب میکند که برای این کار فکری داشته باشند که انشاء الله در کسب این پیشنهاد موافقت خواهد شد.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۶ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید ماده ۶ لایحه خدمات اضافی زنان بشرح زیر اصلاح گردد.

ماده ۶ - میزان حقوق زنانیکه خدمات مذکور در این قانون را در روستاها انجام دهند تا دو برابر مقرر در شاغلین در شهرها خواهد بود.

مهندس عباس اخوان

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید ماده ۶ لایحه خدمات اجتماعی زنان بشرح زیر اصلاح شود:

ماده ۶ - به داوطلبان مندرج در این قانون مقرری دهانای با تصویب هیئت وزیران پرداخت خواهد شد و آنالیکه داوطلب خدمت در روستاها هستند دو برابر مقرر در شهرها دریافت خواهند داشت.

دکتر صاحبقلم

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می نماید ماده ۷ لایحه خدمات اجتماعی زنان به شرح زیر اصلاح گردد.

ماده ۷- زنانیکه خدمات مذکور در این قانون را انجام داده باشند در موقع استخدام در دستگاههای دولتی و مؤسسات وابسته بدولت و همچنین در استفاده از یوزسهای تحصیلی و مطالعاتی بر دیگر زنان در صورت تساوی شرایط حق تقدم خواهند داشت. مهندس عباس اخوان

احتراماً پیشنهاد مینماید بجای ماده ۷ نوشته شود از تاریخ تصویب این قانون استخدام زنانی که دارای گواهینامه کامل متوسطه و یا درجات بالاتر هستند و خدمات اجتماعی زنان را طی نکرده باشند در سازمانهای دولتی و وابسته بدولت و بانک مرکزی و بانک ملی ایران ممنوع است.

دکتر مهذب

رئیس - ماده ۸ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸- وزارت آموزش و پرورش میتواند در حدود احتیاج زنانی را که بموجب این قانون بخدمات آموزشی پذیرفته میشوند پس از انجام خدمات مذکور در این قانون بشرط رضایت از کار آنها برای خدمات آموزشی بر اساس قوانین و مقررات مربوط به سپاهیان دانش استخدام نماید.

رئیس - ماده ۸ پیشنهادی کمیسیون امور استخدام نیز قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸- وزارت آموزش و پرورش میتواند در حدود احتیاج زنانی را که بموجب این قانون بخدمات آموزشی پذیرفته میشوند پس از انجام خدمات مذکور در این قانون بشرط رضایت از کار آنها برای خدمات آموزشی بر اساس قوانین و مقررات مربوط استخدام نماید.

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرماید

دکتر دادفر - مساماً استخدام بانوانی که خدمات

آموزشی و اجتماعی خودشان را انجام میدهند مانند سپاهیان دانش و بهداشت اثرات بسیار خوبی خواهد داشت

و تجاربتی که این بانوان در دوره خدمت بدست میآورند بسیار با ارزش خواهد بود غرض از تصدیق بنده این بود که من فرقی بین ماده ۸ کمیسیون آموزش و پرورش و ماده ۸ پیشنهادی کمیسیون استخدام ندیدم جز اینکه در ماده ۸ کمیسیون آموزش و پرورش نوشته شده است بر اساس قوانین و مقررات مربوط به سپاهیان دانش استخدام نمایند و در پیشنهاد کمیسیون استخدام مقررات مربوط ذکر شده و سپاهیان دانش حذف گردیده بنده متوجه نشدم این بانوان وقتی میخواهند بخدمت وزارت آموزش و پرورش برگردند نظر کمیسیون استخدام چه بوده که آیا اینها خارج از مقررات مربوط به سپاهیان دانش باید استخدام بشوند و مقررات مربوط اصولاً چیست اگر توضیحی در این مورد از طرف وزیر محترم داده شود بنده خیلی متشکر خواهم شد.

رئیس - آقای موسوی جنابعالی توضیح میفرمائید؟

مجموعه موسوی (رئیس کمیسیون استخدام) - علت اینکه در کمیسیون استخدام مقررات مربوط ذکر شد چون استفاده از این دوره های خاص که برای این بانوان پیش بینی شده است کار این افراد کارهای اجتماعی منحصر نیست فعالیت اینها تنها فعالیت آموزشی نیست از این نقطه نظر بود که کمیسیون استخدام تشخیص داد که مقررات مربوط باشد که اگر اینها در زمینه های بهداشتی یا امور آموزشی فعالیت داشته باشند بر طبق همان مقررات استخدام بشوند و این بود که ما تشخیص دادیم که مقررات مربوط نوشته شود که اگر در کارهایی در زمینه های بهداشتی و بهداشتی و امور اجتماعی که مقررات خاص دیگری داشته باشند بر طبق همان مقررات استخدام شوند و دلیل این بود که مقررات مربوط ذکر شد.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۸ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال احترام پیشنهاد مینماید که ماده ۸ لایحه خدمات اجتماعی زنان به شرح زیر اصلاح گردد:

وزارت آموزش و پرورش - بهداشتی شکار و امور اجتماعی در حدود احتیاج زنانی را که بموجب این قانون بخدمات آموزشی - مددکاری - بهداشتی و درمانی پذیرفته میشوند پس از انجام خدمات مذکور در این قانون بشرط رضایت از کار آنها برای خدمات بوضع قانون بر اساس قوانین و مقررات مربوط به سپاهیان دانش و بهداشت استخدام نمایند. با تقدیم احترام - جوان شیر

رئیس - ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹- مدت خدمت زنانیکه در استخدام رسمی دولت هستند و بموجب این قانون بخدمات اجتماعی مبلدرت بنمایند بر اساس ماده ۲۵ لایحه قانونی استخدام کشوری جزء خدمت دولتی آنها محسوب خواهد شد.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰- خدمات مذکور در این قانون برای زنانیکه دارای تحصیلات عالی میباشد الزامی بوده و در رشته های مورد نیاز که از طرف دولت معین میشود بخدمت پذیرفته میشوند و طبق ماده ۱۵ این قانون خدمات محوله را انجام خواهند داد.

مقررات مربوط به معافیت های پزشکی و تکفل شرح در ماده ۴ این قانون شامل زنان مشمول این ماده خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید کلمات «پزشکی و تکفل» از عبارت آخر ماده ۱۰ لایحه خدمات اجتماعی زنان حذف شود. محمد شهرستانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۱۰ لایحه خدمات اجتماعی زنان سطر ۵ کلمه «تکفل» حذف گردد.

با تقدیم احترامات دکتر عاملی - دکتر طالع

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترم آدرمورد لایحه خدمات اجتماعی زنان پیشنهاد میشود در ماده ۱۰ در سطر اول بجای کلمه «تحصیلات عالی» نوشته شود تحصیلات بالاتر از دیپلم.

مهندس حسن صائبی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود در ماده ۱۰ تبصره زیر اضافه شود: بانوانی که دارای تحصیلات بالاتر از دیپلم میباشد و بخدمت مقدس اجتماعی زنان فرا خوانده شده اند چنانچه در حین مدت خدمت اجتماعی خود را بی پایان خواهند رسانید و مشمول مقررات معافیت ماده ۴ این قانون نخواهند شد. با عرض احترام - دکتر بهبهانی

رئیس - ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱- هزینه دوره تعلیمات و دوره انجام خدمت در مورد کسانی که بخدمات آموزشی اشتغال میورزند بعد از وزارت آموزش و پرورش و در مورد کسانی که بخدمات دیگر اشتغال میورزند بعد از وزارتخانه سازمان مربوط خواهد بود.

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده ماده ۱۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی یا غیردولتی حق ندارند زنانی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه یا درجات تحصیل بالاتر میباشند و طبق این قانون موظف به انجام خدمت هستند و برک معافیت بابرک عدم اصابت فرعه یا انجام خدمات مذکور در این قانون را در دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار - بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد.

رئیس - ماده ۱۲ پیشنهادی کمیسیون امور استخدام نیز قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی و غیردولتی حق ندارند زنانی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه یا درجات تحصیلی بالاتر بوده و طبق این قانون موظف به انجام خدمات اجتماعی هستند و برک معافیت یا انجام خدمات مذکور در این قانون را در دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار، بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد.

رئیس - آقای دکتر رهنوردی بفرمائید.
دکتر رهنوردی - بنده میخواستم توضیح بدهند که کمیسیون استخدام به چه مناسبت برک عدم اصابت فرعه را حذف کرده اند اصولاً سه طبقه هستند یک دسته آنهاست که معافیت دارند دسته ای دیگر آنهاست که خدمات را انجام داده اند و دسته سوم آنهاست که فرعه اصابت نمیکند فقط خواستم توضیحی در این مورد داده شود که به چه مناسبت این برک عدم اصابت فرعه را زدند.

رئیس - آقای موسوی بفرمائید

مجید موسوی (رئیس کمیسیون استخدام) - ماده ۱۲ مصوبه کمیسیون استخدام و ماده ۱۲ مصوبه کمیسیون آموزش و پرورش من حیث المجموع اختلاف خاصی نبوده است که عیناً قرائت میکنم.

در ماده ۱۲ کمیسیون آموزش و پرورش قید میشود از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی یا غیر دولتی حق ندارند زنانی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه و یا درجات تحصیل بالاتر میباشند و طبق این قانون موظف به انجام خدمت هستند و برک معافیت بابرک عدم اصابت فرعه یا انجام خدمات مذکور در این قانون در دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار، بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد.

پیشنهادی کمیسیون استخدام از تاریخ تصویب این قانون پس از اعلام احتیاجات دولت هیچیک از سازمانهای دولتی و غیر دولتی حق ندارند زنانی را که دارای گواهینامه کامل متوسطه یا درجات تحصیلی بالاتر بوده و طبق این قانون موظف به انجام خدمات اجتماعی هستند و برک معافیت یا انجام خدمات مذکور در این قانون را در دست ندارند استخدام نمایند مگر وزارت بهداری در مورد استخدام پرستار، بهیار و ماما و وزارت آبادانی و مسکن در مورد استخدام مروجین خانه داری در روستاها با آموزش خاص که در این صورت خدمات مزبور بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی خواهد شد. ملاحظه بفرمائید در دو مورد آنهاست که برک معافیت دارند که از این خدمات معاف هستند فقط برای این عده کمیسیون استخدام این استثناء را قائل شده است نه برای سایر طبقات آنکه جنابعالی میفرمائید در مورد آن طبقه خاص که عدم اصابت فرعه است این امتیاز داده نمیشود چون فلسفه استخدام در دستگاههای دولتی اصل شایستگی است و در هر حال باید طوری باشد این قانون که اصول کلی استخدام بهم نریزد

آنجا که يك کسی شرکت کرده و معافی گرفته و یا شرکت کرده و خدمت کرده این را میگوید بعنوان يك اصل بفرموده ولی آنهاست که علت عدم اصابت فرعه یا سایر متقاضیان که حق میشوند امتیاز خاصی ندارند.

رئیس - چون در شور اول است اگر پیشنهادی بفرمائید بفرمائید بررسی میشود. آقای دکتر هدایتی بفرمائید.

دکتر هدایتی (وزیر آموزش و پرورش) - در مورد این حالیکه نماینده محترم جناب آقای دکتر رهنوردی بفرمودند بعضی نمایندگان محترم میرسانم در قسمت دوم ماده گفته شده است در صورتیکه تعداد دعوت شدگان بفرموده تحصیلی تعدادشان از نیازمندیهای دولت بیشتر شده لازم بوسیله فرعه از همان رده انتخاب خواهند شد بقیه برک معافیت داده خواهد شد چون هر کسی فرعه کشتی بیرون نیاید بجز برک عدم فرعه به او نمیدهند بلکه برک معافیت داده میشود بنابراین آن قید که در کمیسیون استخدام شده اشکالی ندارد.

رئیس - آقای دکتر مهدب بفرمائید.

دکتر مهدب - صرف نظر از مشکلی که بنظر من و سایر محترم جناب آقای دکتر رهنوردی مینماید و سؤال بفرمودند بنده خیال میکنم اصولاً ماده ۱۲ بهر صورت که نوشته شود با ماده هفت يك تقارن اساسی دارد در ماده فن میگویند اشخاصیکه خدمت کرده اند از لحاظ استخدام باین شرایط مساوی برتری دارند از اشخاصیکه خدمت نکرده اند یعنی اشخاصیکه خدمت هم نکرده اند بنابراین استخدام بشوند ولی ماده ۱۲ میگوید از تاریخ تصویب این قانون اشخاصیکه این خدمت را نکرده اند نمیتوانند طبق این ماده استخدام بشوند در شرایط مساوی با هم در این مورد آقای دکتر هدایتی یا محترم کمیسیون توضیحی بدهند.

رئیس - آقای دکتر هدایتی بفرمائید.

دکتر هدایتی (وزیر آموزش و پرورش) - از جناب آقای دکتر رهنوردی بفرمائید محترم مجلس شورای ملی تشکر میکنم در مورد سؤال که فرمودند که واقعا مجال توجه است ولی فعلاً در کمیسیونهاییکه در مورد این لایحه بررسی

میکردند به این نکته توجه شده و استدعا میکنم توضیحی که الان عرض میکنم توجه بفرمائید بموجب این قانون همه مشمولین باید در فرعه کشتی شرکت میکنند مگر کسانی که بموجب ماده ۴ از خدمت معاف شده اند که در ماده ۴ گفته میشود اشخاص زیر مشمول مقررات شرکت در فرعه کشتی و انجام خدمات اجتماعی نبوده مگر آنهاست که داوطلب خدمت باشند یعنی غیر از زنانیکه بموجب قانون موظف هستند که انجام خدمت نکنند کسانی هستند که دارای شوهر یا فرزند هستند و زنانیکه کفیل منحصر بفرز خانوادها باشند در صورتیکه اینها داوطلب باشند قانون به آنها اجازه میدهد و این امتیازی که در ماده ۷ قائل شده ناظر به این موارد است و الا قید ماده ۱۲ بجای خودش باقی است یعنی از تاریخ تصویب قانون سازمانهای دولتی نمیتوانند هیچکس را استخدام نکنند مگر برک انجام خدمت بابرک معافیت ارائه دهند و اما امتیازی که در ماده ۷ است بفرمودید مغایرت دارد بربوط با داوطلبان است یعنی زنان شوهر دار و زنانیکه دارای فرزند هستند و زنانیکه کفیل منحصر بفرز خانوادها هستند که قانون با آنها اجازه داده است که در صورتیکه داوطلب باشند خدمت کنند چون داوطلب يك خدمت مقدس شده بدون اینکه در قانون اجباری برای آنها پیش بینی کرده باشد این امتیاز را در مورد قانونی و در مورد استخدام برای آنها پیش بینی کرده اند بنابراین تعارضی بین ماده ۱۲ و ۷ نیست.

رئیس - آقای دکتر رهنوردی بفرمائید.

دکتر رهنوردی - معذرت میخواهم توضیحاتی که جناب آقای دکتر هدایتی دادند فکر میکنم که در مورد ماده ۴ باید در کمیسیون تا اندازه ای بیشتر بحث شود مگر آنکه داوطلبان خدمت در بند ۳ که نوشته شده زنانیکه از نظر جسمی و روحی قادر نباشند باز میتوانند خدمت کنند بنظر من این صحیح نیست.

رئیس - پیشنهادی اگر دارید مرحمت بفرمائید. نظر دیگری در ماده ۱۲ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد در ماده ۱۲ :

چون استخدام پرستار - بهیار و ماما خاص وزارت بهداشتی نمیباشد و سایر دستگاههای درمانی کشور اعم از دولتی و غیر دولتی و مؤسسات خیریه و عام المنفعه نیز احتیاج با استخدام این قبیل افراد دارند لذا پیشنهاد مینماید که در ماده ۱۲ بمدار کلمه مگر جمله وزارت بهداشتی حذف گردد.

با تقدیم احترام - مهندس معینی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در لایحه خدمات اجتماعی زنان در ماده ۱۲ پس از جمله وزارت بهداشتی اضافه شود (و مؤسسات خیریه و عام المنفعه ای که عهده دار امور درمانی در نقاط مختلف کشور میباشد).

دکتر خطیبی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در آخر سطر اول ماده ۱۲ پس از احتیاجات دولت جمله «بر اساس مفاد ماده ۳ این قانون» اضافه شود. با تقدیم احترامات - نیره ابتهاج سمیعی

مربوط به لایحه خدمات اجتماعی زنان

پیشنهاد میشود در ماده ۱۲ جمله برک معافیت و یا برک عدم اصابت قرعه حذف شود. فقط جمله برک انجام خدمات مذکور باقی بماند.

دکتر رفیعی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در ماده ۱۲ لایحه خدمات اجتماعی زنان سطر هفتم شرح زیر اصلاح شود:

«... خانه داری در بروسراها (که برای انجام خدمات مذکور آموزش خاص دیده باشند) که در این صورت...»
با تقدیم احترامات - دکتر عاملی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

در ماده ۱۲ اینجناب پیشنهاد مینماید که بعد از جمله (مگر وزارت بهداشتی) اضافه شود و شیر و خورشید سرخ و سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی و سایر مؤسسات دولتی و وابسته بدولت که در امور درمانی عهده دار وظایفی هستند. با تقدیم احترام - دکتر سعید رئیس - ماده ۱۳ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - زنانیکه در تاریخ تصویب این قانون بطور رسمی در خدمات آموزشی و بهداشتی سازمانهای دولتی یا وابسته بدولت اشتغال داشته و ضمن خدمات بدرجات بالاتر تحصیلی نائل گردند و همچنین کسانیکه با آموزش خاصی برای خدمت در رشته های آموزشی و بهداشتی و نیروهای مسلح شاهنشاهی استخدام میشوند خدماتشان بمنزله خدمات مندرج در این قانون تلقی میشود.

رئیس - آقای امینی بفرمائید.

امینی - با اجازه مقام ریاست هیچ تردید نیست که این لایحه يك لایحه بسیار مفیدی است در امر خدمات اجتماعی بانوان و بنده خیال میکنم هدف نهائی تنظیم و تدوین هر لایحه ای این است که يك کاری را که میخواهیم فوراً شروع بکنیم و از آن نتیجه ای بگیریم الان که این لایحه تصویب میشود دو بعد هم در مجلس سنا مورد بررسی و تصویب قرار خواهد گرفت بنده خواستم از جناب آقای وزیر آموزش و پرورش بپرسم که هیچ مطالعه جامع و دقیق شده است که این لایحه چه مقیاس پول احتیاج خواهد داشت بودجه اش چقدر است و با توجه به اینکه ۷۵ هزار روستا در ایران داریم (چند نفر از نمایندگان ۵۰ هزار روستا) جلا کمتر یا بیشتر اگر شما میخواهید برای تمام این مناطق از این بانوان بفرستید و وسایلی در اختیارشان بگذارید بودجه در اختیارشان بگذارید و بالاخره آنها را بروسراها بفرستید تا بزبان روستاها اصول خانه داری با بهداشت را بیاموزند من میخواستم از آقای وزیر آموزش و پرورش بپرسم که آیا مطالعه ای کرده اند

بر چه مقدار بودجه میخواهد و چقدر وسایل فنی بخواهد یا غیر فنی مثل کیف انفرمیه و وسایل دیگر چقدر بخواهد یا وسایل اولیه بهداشتی یا وسایل آموزش اولیه بنده خودم در روستاها رفته ام و قدم بقدم تمام روستاهای حوزه انتخابی خودم را دیده ام که وسیله ندارند بنده این حقیقت را باید عرض مجلس برسانم تنها سپاهنی که نتوانست بطنه اش را خوب انجام بدهد سپاه دانش بود حتی بهمان بهداشت که وسیله داشتند خوب کار انجام داده اند و لایحه اش تنها فرستادن بروسراها یک وسیله ندارند جای نمیتوانستند انجام بدهند؟ یز شک متخصص زایمانهای طبیعی ندارند باید زائورا از روستاها بشهر بیاورند و او در آنجا میمیرد این لایحه بسیار خوب است ولی باید دقت کرد چقدر پول میخواهیم چقدر وسیله میخواهیم چقدر برای آموزش زنان پول لازم است و الا کله هائی نشود.

رئیس - آقای امینی شما در کلیات صحبت میفرمائید باز ماده ۱۳ ؟

امینی - مطالب کلی بود که میبایست گفته شود :
رئیس - ماده ۱۳ مطرح است اگر پیشنهادی دارید بخدمت بفرمائید در کمیسیون مطرح و رسیدگی شود.
آقای دکتر هدایتی بفرمائید.

دکتر هدایتی (وزیر آموزش و پرورش) - بنده شکر میکنم از سؤالی که نماینده محترم جناب آقای امینی مطرح فرمودند بطوریکه ملاحظه میفرمائید اساس این لایحه بر این قرار گرفته است که خدمات آموزشی و فضای بانوان در شهر محل اقامت خودشان انجام بشود (صحیح است) و این مخصوصاً در لایحه قید شده است کمیسیون هائی مجلس شورای ملی نمایندگن از شهرهای کمال توجه را به این مسئله داشتند که این خدمات شهری که محل اقامت دوشیزگان و بانوان داوطلب است بفرستند همانطوریکه اطلاع دارید برای داوطلبان خدمت نظام پیش بینی نشده بلکه يك دوره آموزشی پیش بینی شده است آن دوره آموزشی که از ششماه تجاوز نخواهد کرد مثل دانش آموز دبیرستان که صبح معیروند

بدبیرستان و ظهر بر میگردد به منزل خودش و ناهار میخورد و دوباره عصر میرود این دینا هم فارغ التحصیل شده است از دبیرستان ششماه دیگر مجدداً بدبیرستانی دیگر میرود در شهر خودش منتها مسائلی که به او آموخته میشود طرز مبارزه با بیسوادی و آموزش به بیسوادان در طی آن ۶ ماه تدریس میشود و الامدرسه همان است در محل اقامت خودش و در شهر خودش در دوره انجام خدمت ۱۲ ماهه در همان شهر محل اقامت خودش در همان دبیرستان خدمت مقدس فرهنگی را یاد خواهند گرفت و بهیچوجه صحبت از اعزام بروسراها نیست و همانطور که در قانون نوشته است هر کس داوطلب باشد البته اگر کسی داوطلب خدمت در روستاها باشد از مزایای قانونی بیشتری برای اداره امور زندگی خودش در روستاها برخوردار خواهد بود بنابراین مسئله اعزام اجباری مطرح نیست.

رئیس - نظر دیگری در ماده ۱۳ نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

مستدعی است مقرر فرمایند در آخر سطر چهارم ماده ۱۳ پس از جمله استخدام میشوند نوشته شود.

خدماتشان در حکم خدمات مندرج در این قانون تلقی میشود...

از خدمت مقرر در این لایحه معاف میباشند حکیمیان

رئیس - ماده ۱۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - آئین نامه های این قانون بر حسب مورد از طرف دستگاههای مربوط تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده ۱۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵ - ذولت مأمور اجرای این قانون است.

بسیار اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم
جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز یکشنبه هفته آینده
خواهد بود دستور جلسه بعداً به اطلاع همکاران معزز
خواهد رسید.

تاریخ هر حمل تعلق خواهد گرفت و سررسید اولین قسط
شش ماه بعد از تاریخ آخرین حمل میباشد. بدینوسیله
در اجرای تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر گزارش آن
تقدیم میگردد.
نخست وزیر

۱۱ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

(نیمساعت قبل از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس - چون تکملاً مطلب دیگری در دستور نداریم

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبداللہ ربانی